

ARCHEOLOGIENOTA GLABBEEK - CRAENENBROEKSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

JANUARI 2021

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Glabbeek - Craenenbroekstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Kevin Bouckaert

Projectnummer

2020K287

Plaats en datum

Kortenaken, januari 2021

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2020K287
ISSN 2034-5615

© 2021 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksoopdracht</i>	4
1.3	<i>Doelstellingen</i>	7
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	7
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	7
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	8
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	9
3	Bureauonderzoek	13
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	13
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	21
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	24
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	34
4	Resultaten bureauonderzoek	35
4.1	<i>Algemeen</i>	35
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	35
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	36
4.4	<i>Programma van maatregelen</i>	37
5	Bibliografie	38
6	Figurenlijst.....	39
7	Plannenlijst.....	40

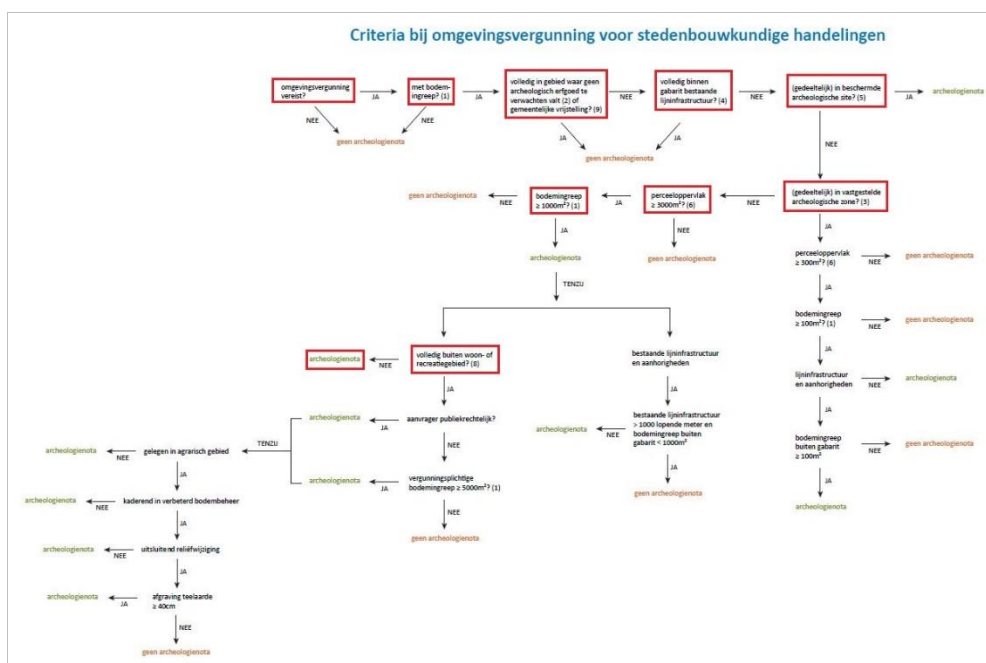
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

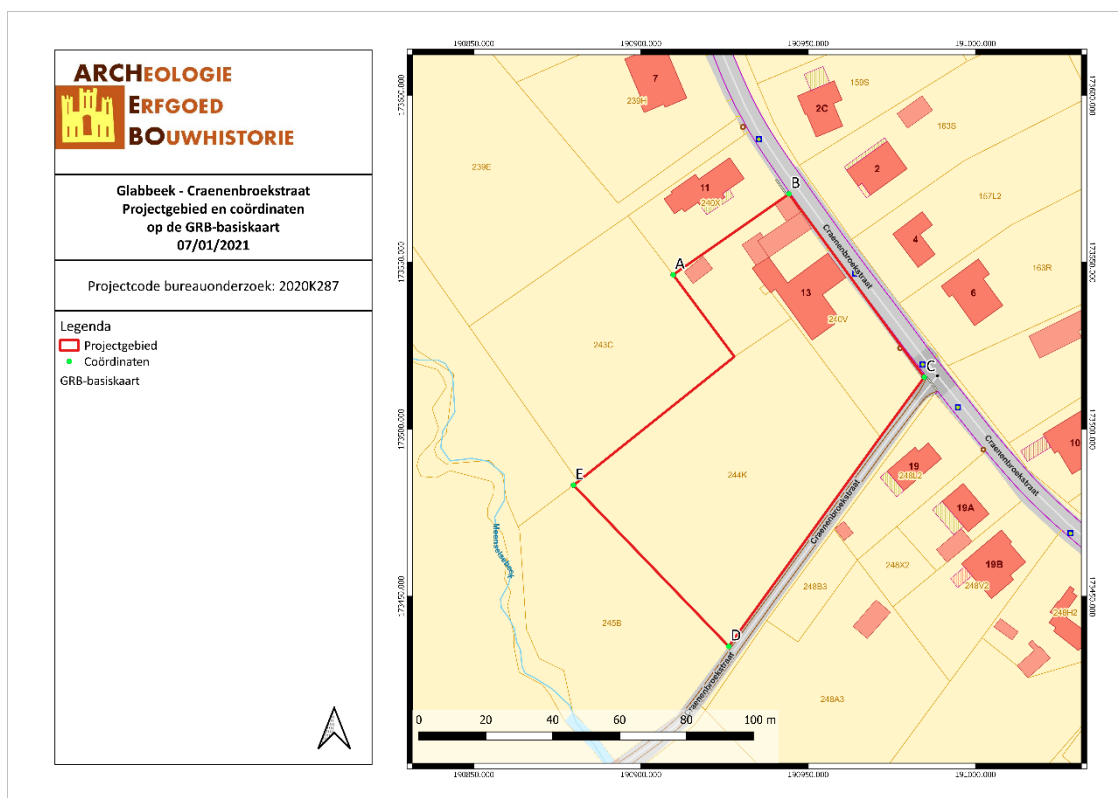
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Craenenbroekstraat 13 in Glabbeek (Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen. Vervolgens zullen twee appartementsgebouwen opgetrokken worden. De kelderverdieping van beide panden is doorlopend en vormt dus één geheel. De appartementen op het gelijkvloers krijgen een terras en tuinzone. De tuinzones zijn ook toegankelijk via een tuinpad langs de achterzijde van de zones. In het zuidoosten van het projectgebied wordt de inrit en toegang naar de ondergrondse garage voorzien. In het verlengde van deze inrit worden parkeerplaatsen voor wagens, fietsen en moto's voorzien. Binnen de zuidwestelijke helft van het projectgebied worden geen werken uitgevoerd (agrarisch gebied). Het projectgebied is ca. 6 589,952 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in januari 2021 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

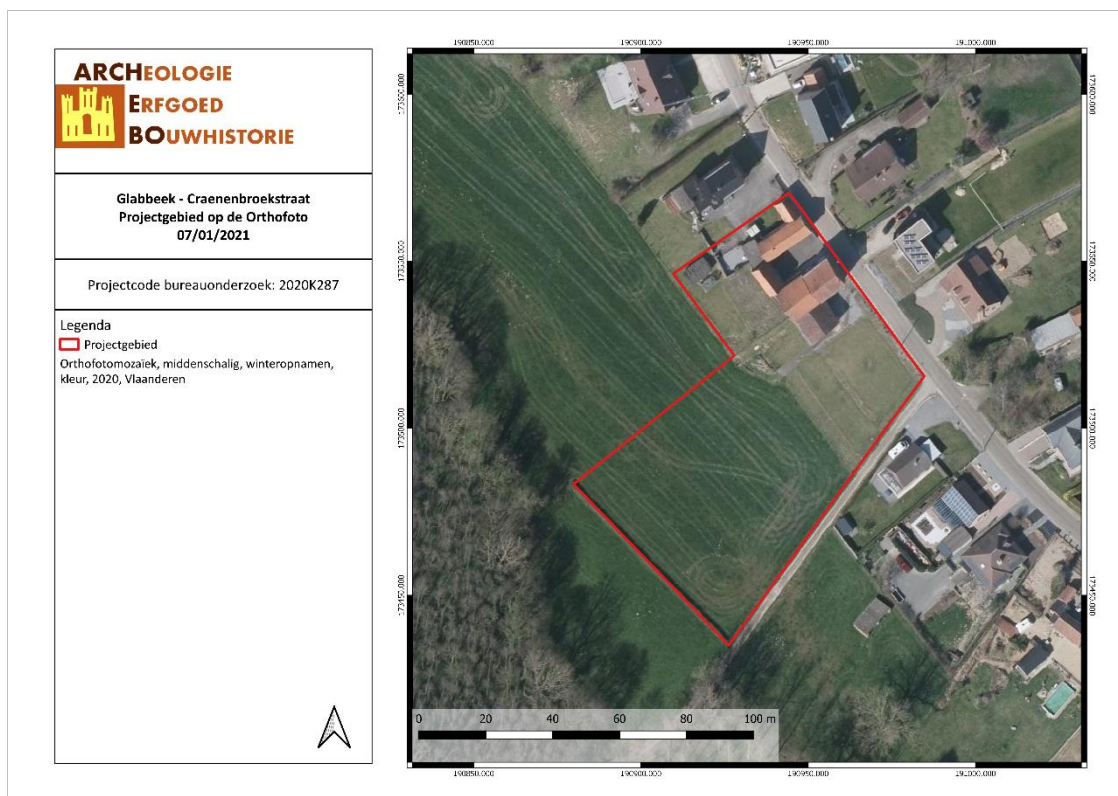
Administratieve fiche	
Naam site:	Glabbeek - Craenenbroekstraat
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Glabbeek, deelgemeente Glabbeek-Zuurbemde, Craenenbroekstraat 13
Kadaster:	Glabbeek, afdeling 1 (Glabbeek-Zuurbemde), sectie C, perceelnummers 240V, 240W, 240X (deel) & 244K
Coördinaten:	A X 190.909.619.111.531
	Y 173.546.230.010.561
	B X 190.944.238.759.554
	Y 173.570.417.658.579
	C X 190.984.688.121.181
	Y 173.515.567.770.096
	D X 190.926.221.991.539
	Y 173.435.020.026.486
	E X 190.879.807.719.506
	Y 173.483.277.498.517
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectcode bureauonderzoek:	2020K287
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Bij de opdrachtgever
Grootte projectgebied:	Ca. 6 589,952 m ²
Uitvoeringsperiode:	Januari 2021
Reden van de ingreep	Slopen huidige bebouwing, bouwen van twee appartementsgebouwen met kelderverdieping, aanleg inrit en parking
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, slopen, appartementsgebouw, woongebieden, agrarische gebieden

De onderstaande GRB-kadasterkaart en Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskaarten en luchtfoto's.

GLCR/21/01/07/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige bebouwing mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

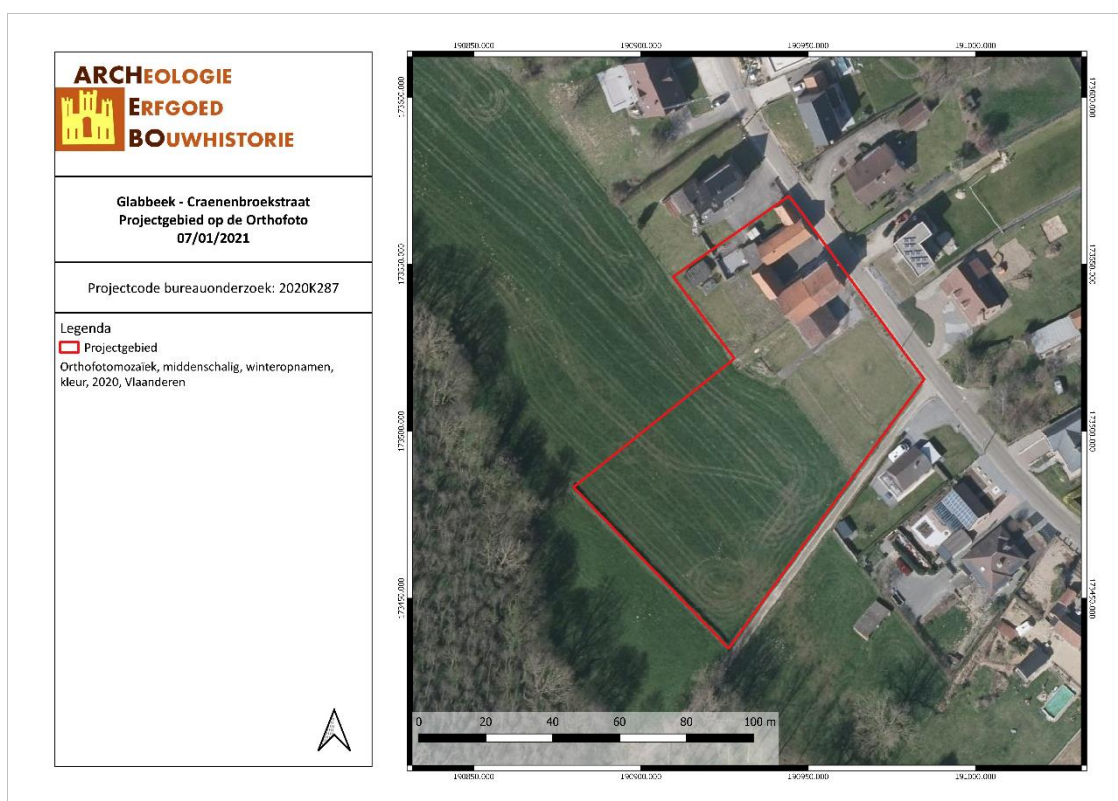
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

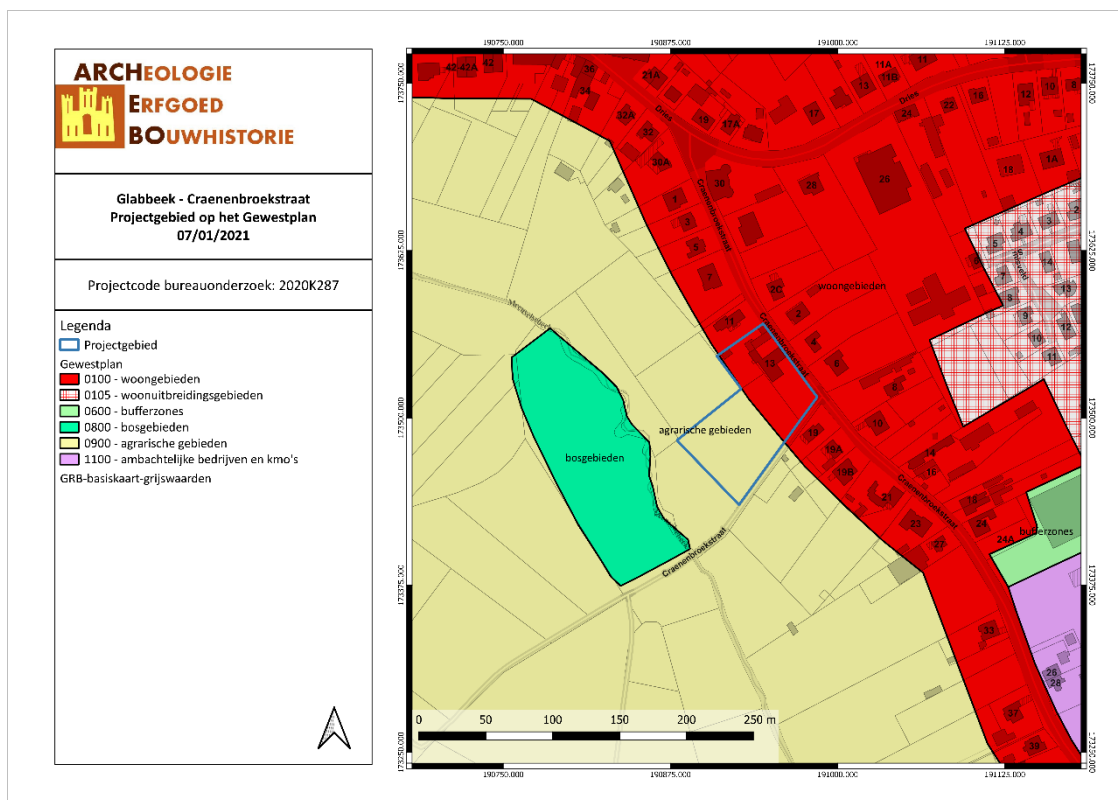
2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt aan de Craenenbroekstraat 13 in Glabbeek (Vlaams-Brabant). In het noorden van het projectgebied staan meerdere gebouwen, het betreft een woning, een loods, een schuur, twee garages, stalling en een afdak. De gebouwen zijn niet onderkelderd. De verstoringsdiepte van de gebouwen is niet gekend aangezien er geen bouwplannen beschikbaar zijn. Echter kan men aannemen dat de gebouwen mogelijk gefundeerd zijn in een vorstvrije zone tot 60cm diepte. Rond de gebouwen is de bodem verhard met asfalt, betonklinkers en kiezels. De opbouw in diepte hiervan is ongekend. De rest van het projectgebied bestaat uit een tuinzone en weiland. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied binnen 'Woongebieden' en 'Agrarische gebieden'.

GLCR/21/01/07/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021)

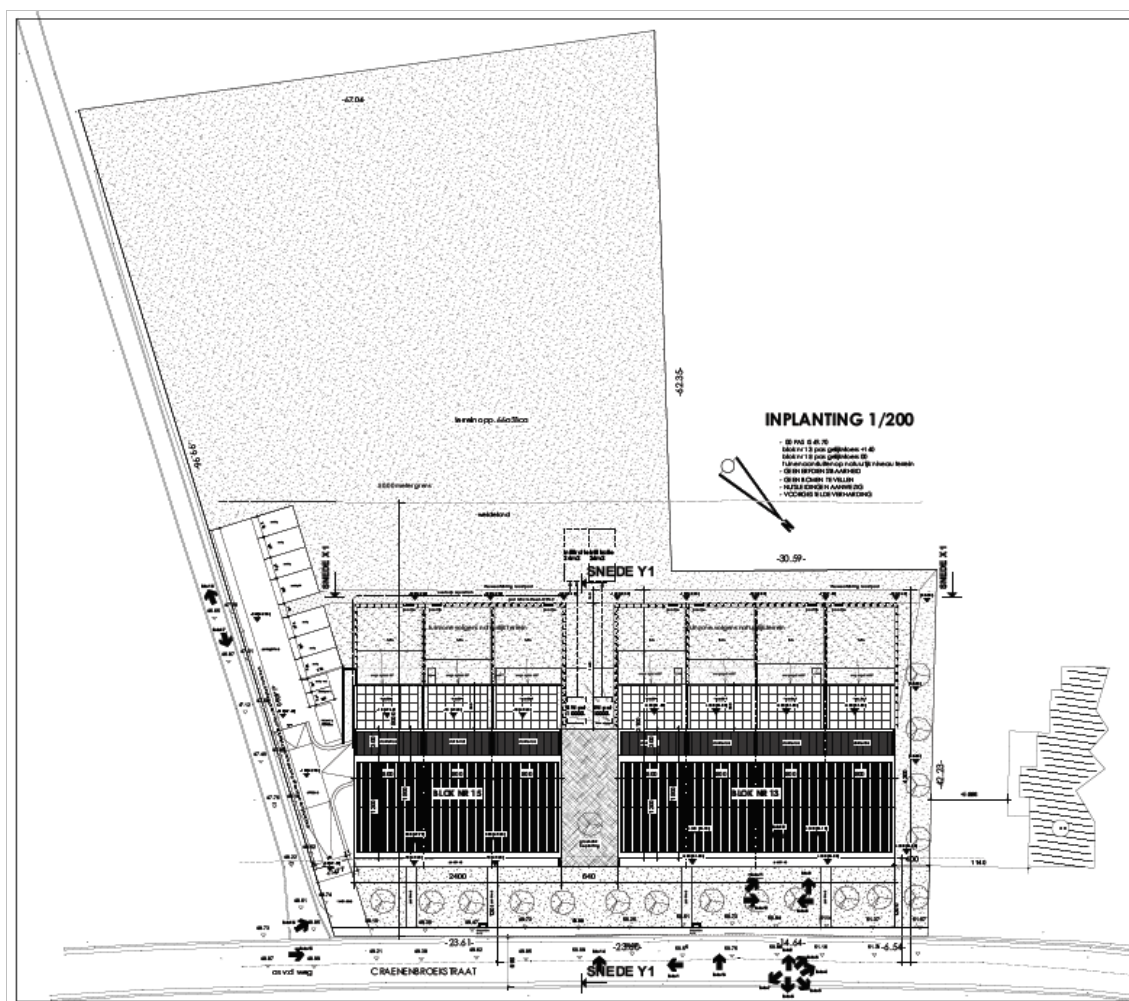

GLCR/21/01/07/4 - Digitale aanmaak

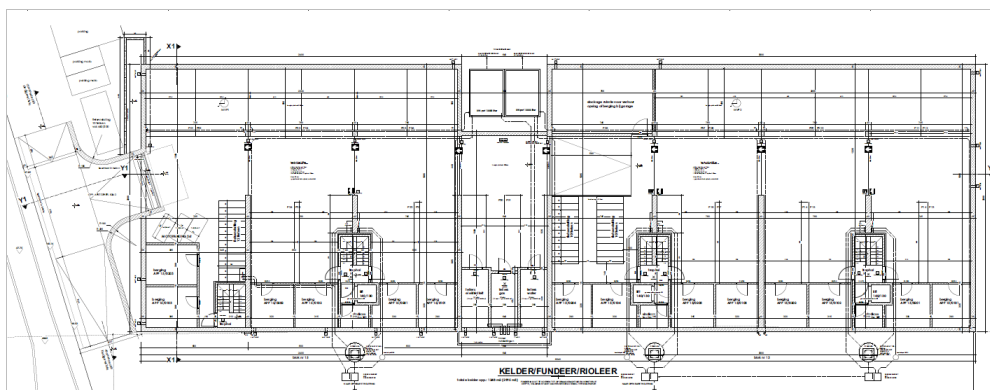
Figuur 5: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2021)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

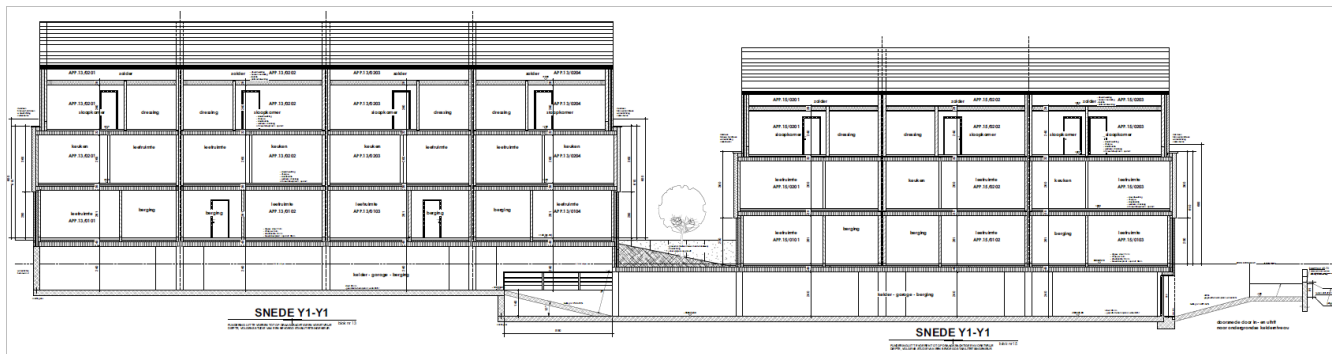
Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen. Vervolgens zullen twee appartementsgebouwen opgetrokken worden. Op huisnummer 13 komen 8 appartementen binnen de nieuwbouw, op huisnummer 15 worden 6 appartementen voorzien. De kelderverdieping van beide panden is doorlopend en vormt dus één geheel. De nulpas bevindt zich op +49.70 TAW. Ter hoogte van appartement nr. 13 zal de bodem eerst opgehoogd worden, waardoor het inplantingsniveau van het gelijkvloers op +51.10 TAW zal liggen. Het inplantingsniveau van het gelijkvloers van pand nr.15 blijft op +49.70 TAW. De kelderverdieping zal steeds 3,15m diep (incl. fundering) zijn. Door de ophoging ter hoogte van pand nr. 13 zal de uiteindelijke verstoring hier minder diep zijn, namelijk 1,75m (inclusief fundering). De fundering bestaat uit een betonplaat van 30cm dik. 12 van de 14 appartementen kunnen gebruik maken van een lift. De appartementen op het gelijkvloers krijgen een terras en tuinzone (volgens natuurlijk terrein). De tuinzones zijn ook toegankelijk via een tuinpad (1,6m breed) langs de achterzijde van de zones. In het zuidoosten van het projectgebied wordt de inrit en toegang naar de ondergrondse garage voorzien. In het verlengde van deze inrit worden parkeerplaatsen voor wagens, fietsen en moto's voorzien. Beide blokken worden elk voorzien van een hemelwaterput van 10000 liter en er worden twee infiltratiezones van elk 24m² voorzien. Binnen de zuidwestelijke helft van het projectgebied worden geen werken uitgevoerd (agrarisch gebied). Het projectgebied is ca. 6 589,952 m² groot.

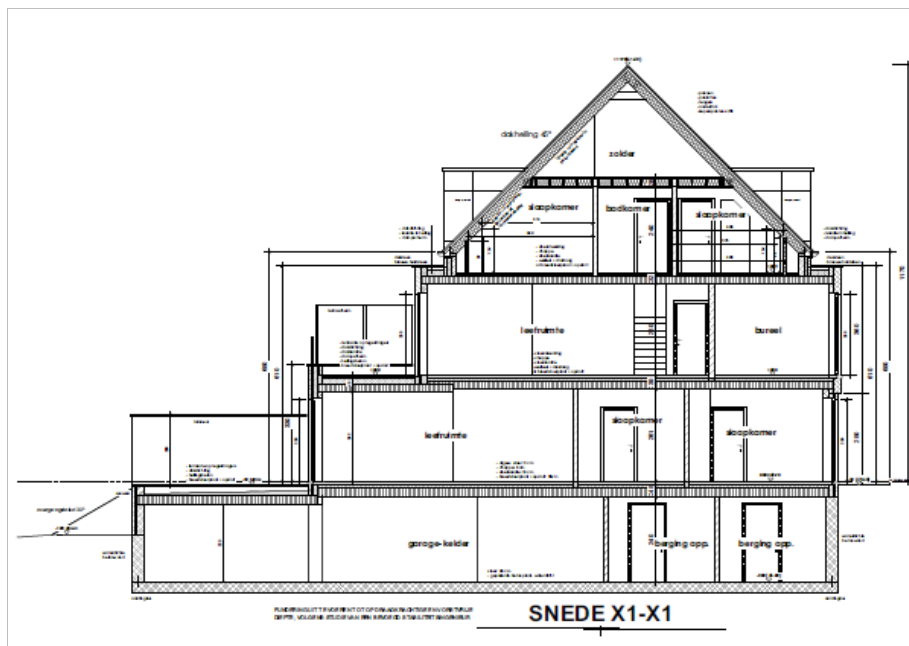
Figuur 6: Inplanting (Herman De Becker, 2021)

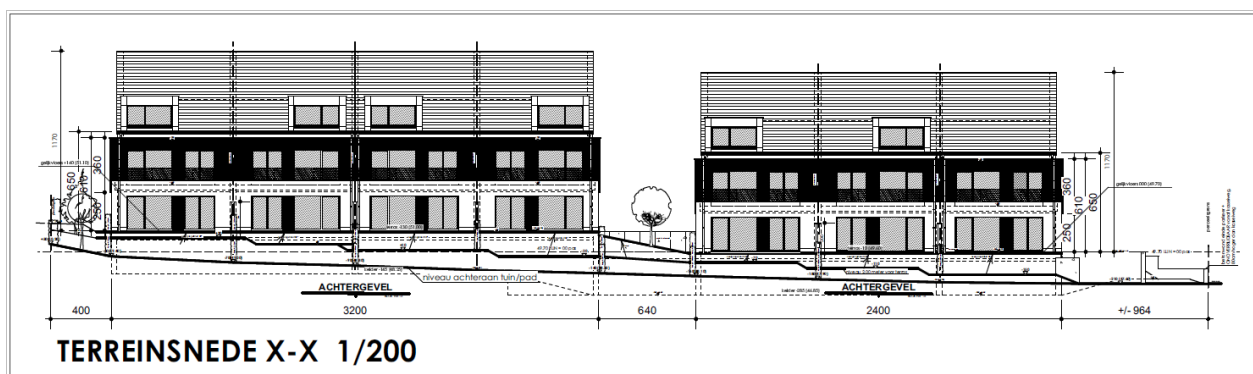
Figuur 7: Kelder-fundering-riolering (Herman De Becker, 2021)

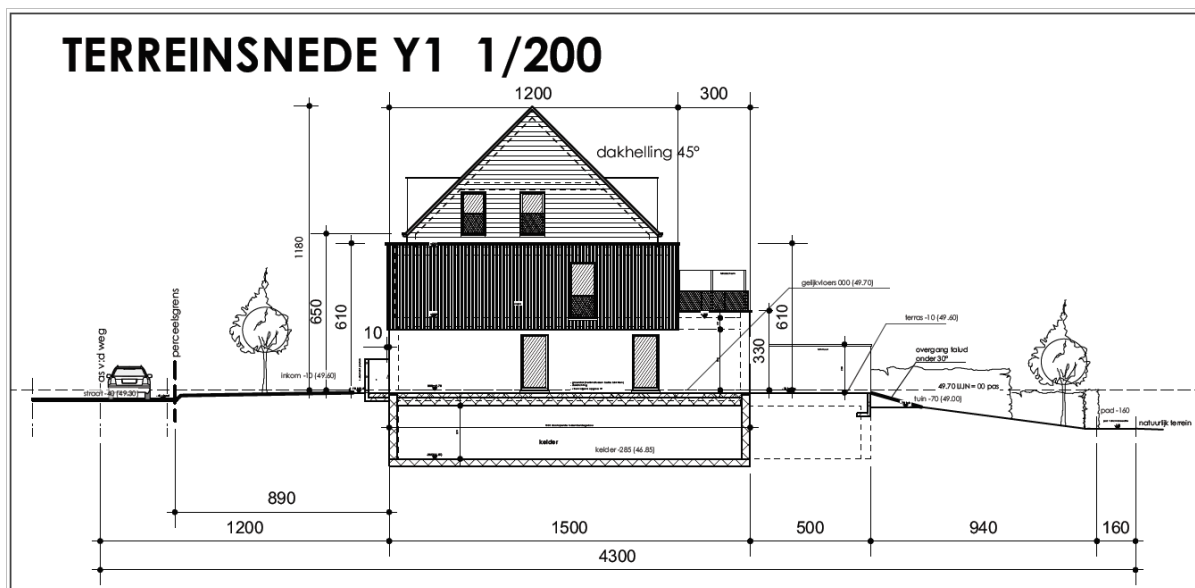
Figuur 8: Snede Y1-Y1 (Herman De Becker, 2021)

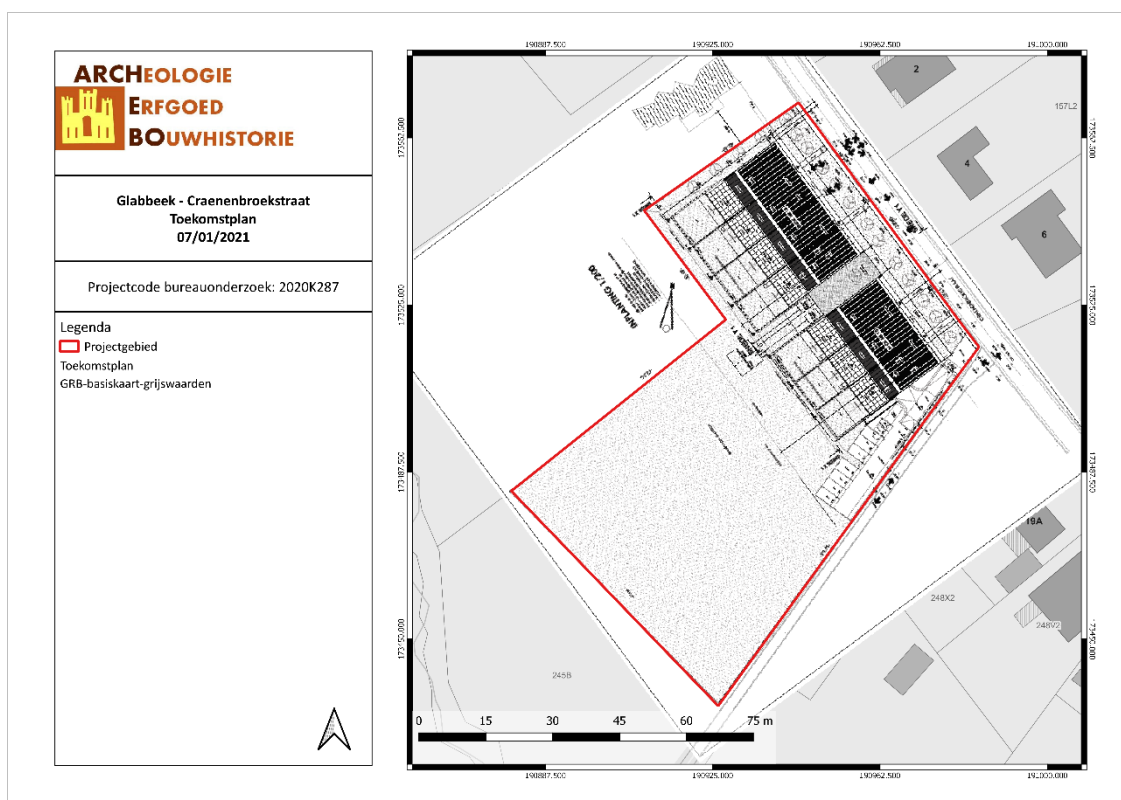
Figuur 9: Snede X1-X1 (Herman De Becker, 2021)

Figuur 10: Terreinsnede X-X (Herman De Becker, 2021)

Figuur 11: Terreinsnede Y1 (Herman De Becker, 2021)

GLCR/21/01/07/5 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2021)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott op de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

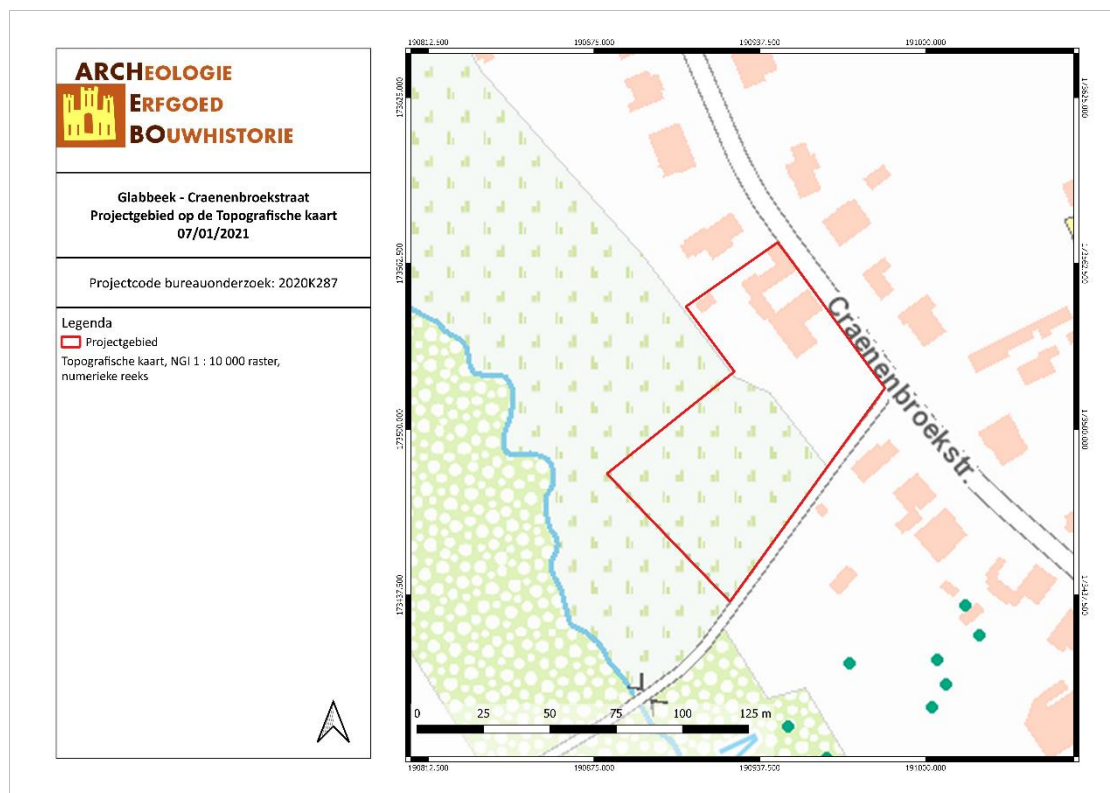
3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt aan de Craenenbroekstraat 13 in Glabbeek-Zuurbemde, een deelgemeente van Glabbeek, een gemeente gelegen in de Belgisch provincie Vlaams-Brabant. De gemeente bestaat uit vier deelgemeenten, namelijk Bunsbeek, Glabbeek-Zuurbemde, Kapellen en Attenrode-Wever, en grenst aan de gemeenten Bekkevoort, Kortenaken, Tienen, Lubbeek en Tielt-Winge. Kadastraal ligt het terrein in Glabbeek, afdeling 1 (Glabbeek-Zuurbemde), sectie C, perceelnummers 240V, 240W, 240X (deel) & 244K.

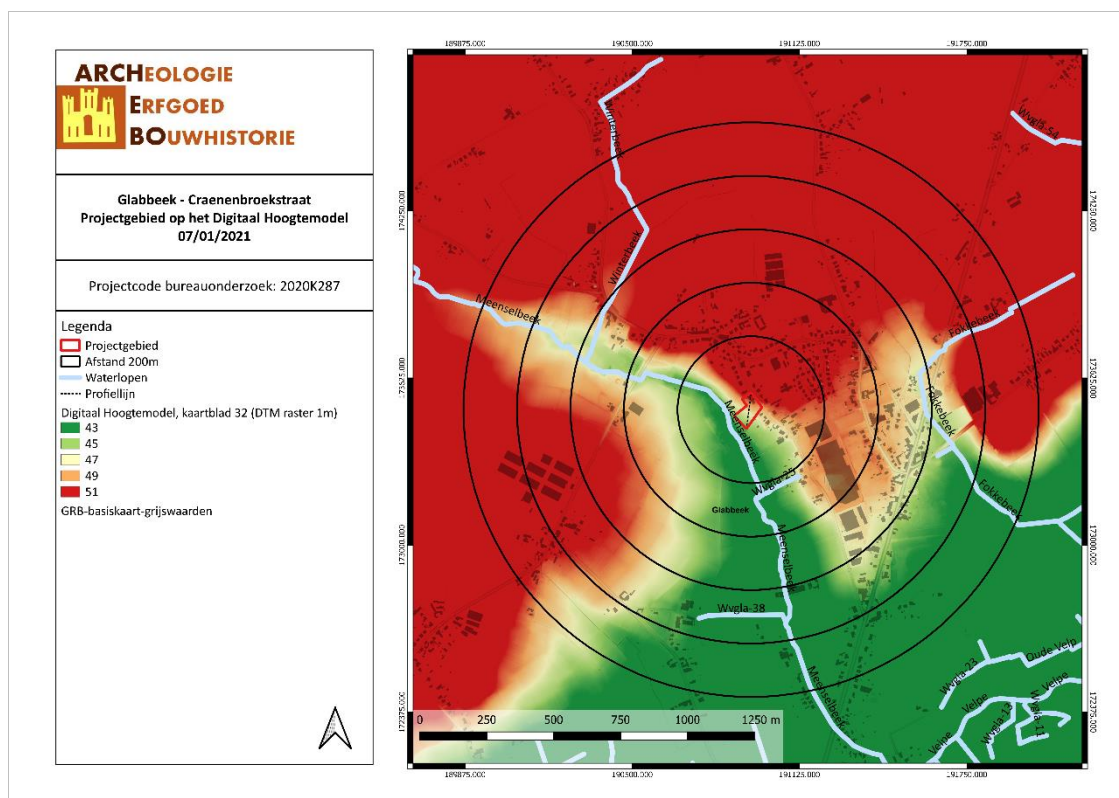
Het projectgebied ligt op een zuidwest-gerichte helling aan de Meenselbeek-vallei. De Meenselbeek stroomt net ten westen-zuidwesten van het projectgebied, ca. 550m ten westen van het terrein stroomt de Winterbeek en vanaf ca. 550m ten oosten van het projectgebied stroomt de Fokkebeek. Volgens het Digitaal hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 44 en 51 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

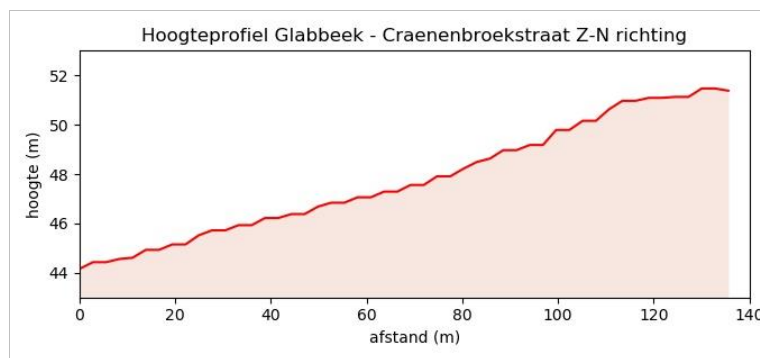
GLCR/21/01/07/6 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/7 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2021)

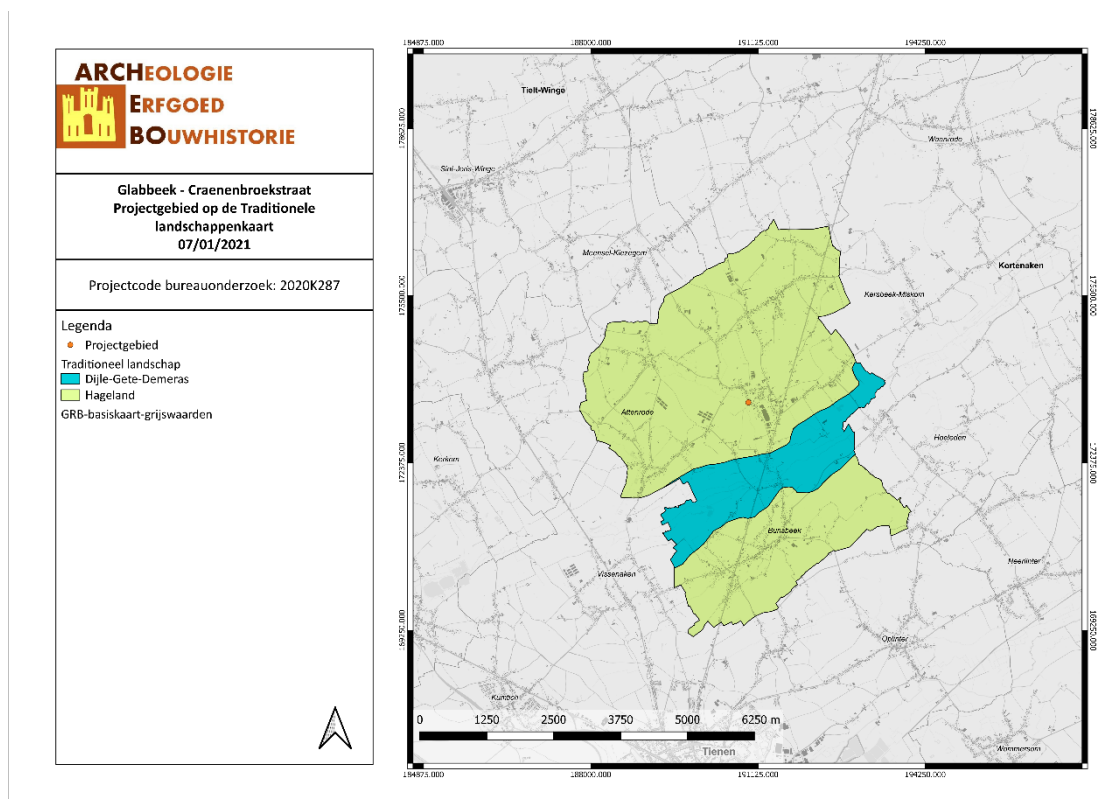

Figuur 15: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in Z-N richting (Geopunt, 2021)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Hageland'. De gehele gemeente Glabbeek wordt grotendeels gekarteerd als Hageland, in het midden (op een WZW-ONO as) wordt het terrein gekarteerd als Dijle-Gete-Demeras.

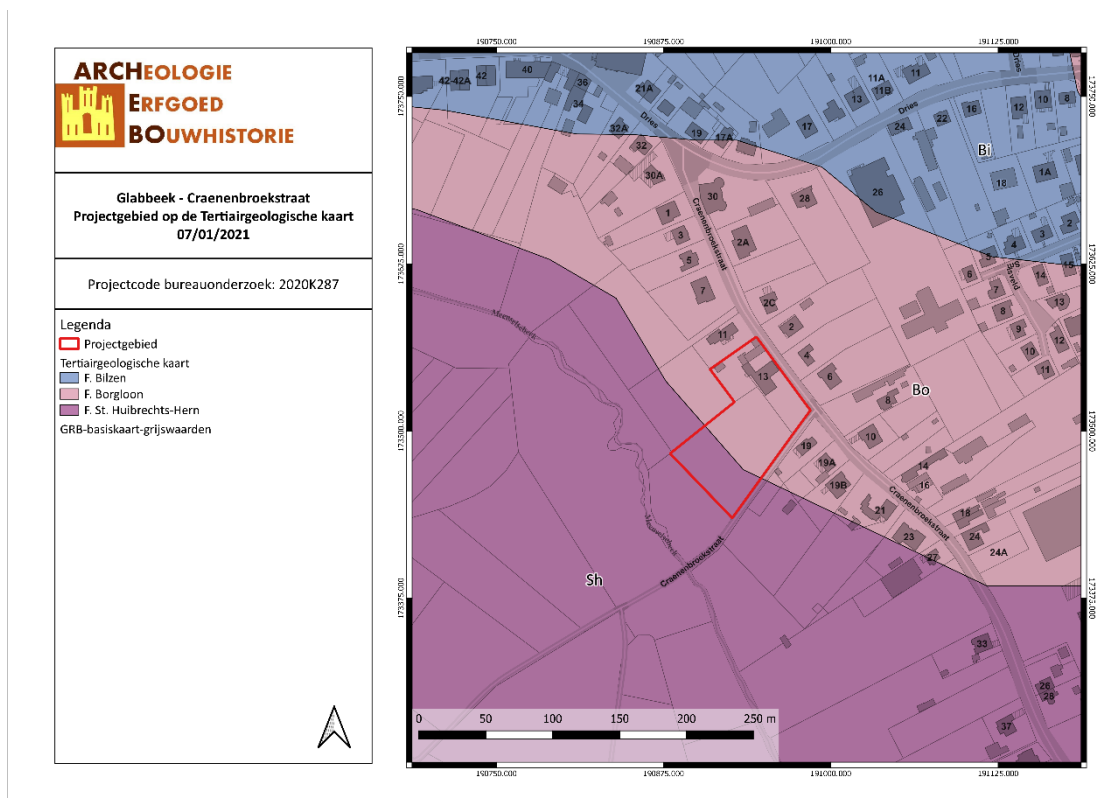

GLCR/21/01/07/8 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Glabbeek aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2021)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het projectgebied zich binnen de **Formatie van Borgloon** en de **Formatie van Sint-Huibrechts-Hern**. Beide formaties behoren tot de Tongeren groep. De Formatie van Borgloon bestaat uit zwarte klei met schelpenresten, de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern bestaat uit grijsgroen zeer fijn zand en is klei- en glauconiethoudend en glimmerrijk.¹

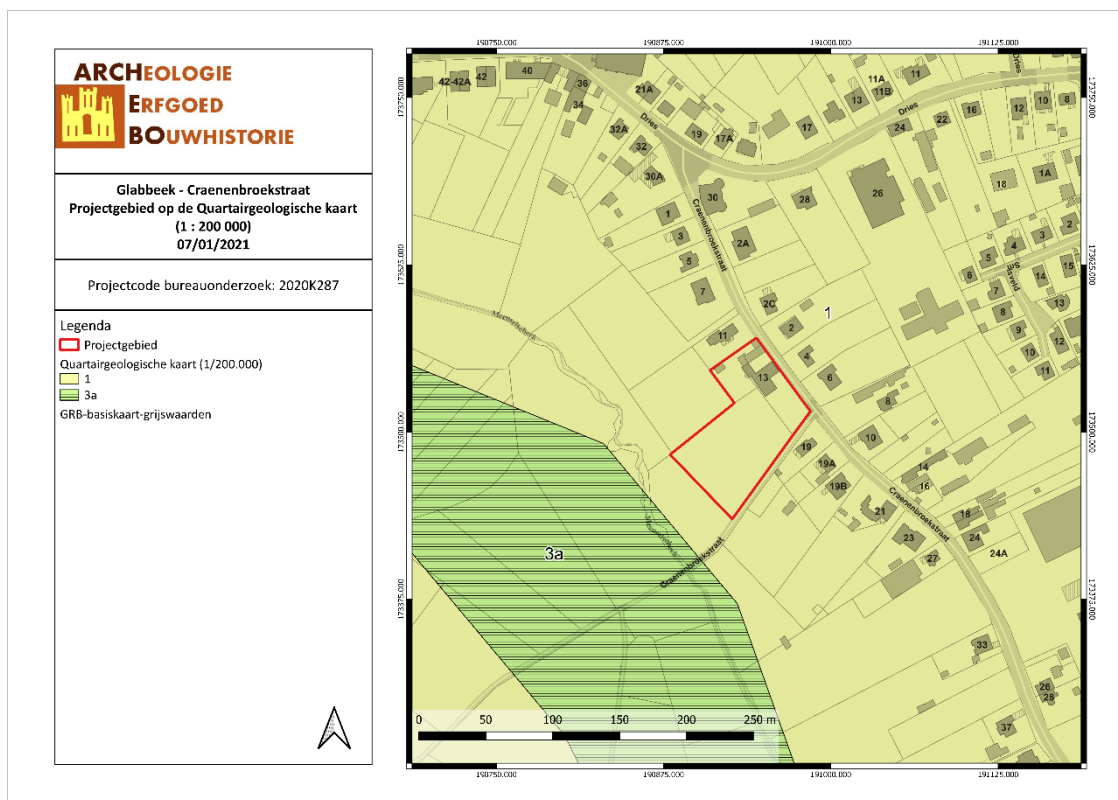
GLCR/21/01/07/9 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2021)

3.1.2.3 Quartair

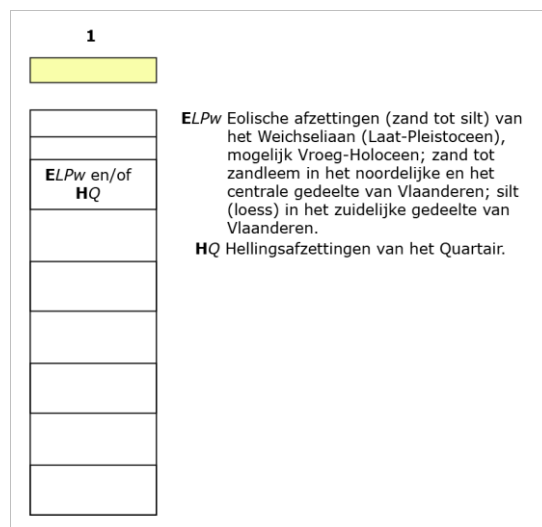
Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen **type 1**. Dit type bestaat uit hellingsafzettingen van het Quartair en/of eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. In het zuidelijk gedeelte van Vlaanderen bestaan deze eolische afzettingen uit silt (loess).

¹ 'Geopunt', z.d., <https://www.geopunt.be/>; Pieter Laga, Stephen Louwyte, en Stéphane Geets, 'Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)', *Geologica Belgica*, 4/1-2 (2001): 142.

GLCR/21/01/07/10 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2021)

Figuur 19: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2021)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied grotendeels **zandleemafzettingen** (type 6), het uiterste westen is gekarteerd als **beekalluvium** (type 4).²

GLCR/21/01/07/11 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2021)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

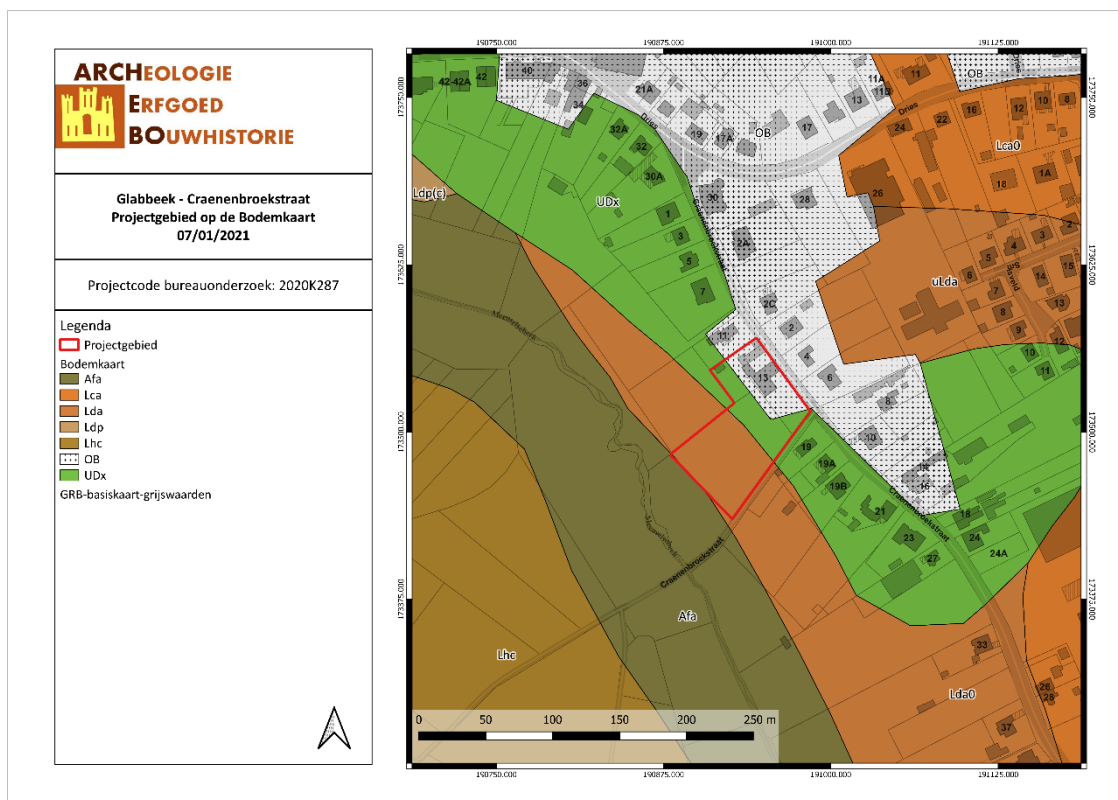
Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB, UDx en Lda0. **OB** verwijst naar een bebouwde zone.³ **UDx**-bodems zijn een complex van zwak en matig gleyige zware kleigronden met niet bepaalde profielontwikkeling. Deze bodems bevatten meestal meer van 35% klei. De zwarekleibovengrond gaat over in een klei-zandige of zandige ondergrond. Deze kleigronden behoren tot de groep van de bruine bodems. De strooisellaag heeft afgeloogde korrels en ligt op een briunachtige (B) horizont. Deze heeft een zwak blokkige structuur die overgaat naar het onverweerd moeder materiaal. De ontwikkelingsdiepte bevindt zich op 40-50cm. Onder de humuslaag vertonen deze gronden soms een plastische, structuurloze, roestig gevlekte klei. Sporen van profielontwikkeling verdwijnen na in kultuurname. Door het hoog kleigehalte is de inwendige ontwatering gebrekkig. De bodems komen voor waar de Tertiaire kleien dagzomen.⁴ **Lda0**-bodems zijn matig gleyige zandleemgronden met een textuur B horizont en een A horizont die dikker is dan 40cm. Onder de donker grijsbruine bouwvoor komt een bleekbruine uitgeloogde horizont voor. Ter hoogte van de contactzone met de textuur B komen zwakke roestverschijnselen voor. De textuur B is gaaf, maar roest gevlekt. In de diepte wordt het materiaal soms zwaarder of zandiger en op wisselende diepte komt vaak het Tertiair substraat voor. Boven het klei- of klei-zandsubstraat komt meestal een roestige band voor als gevolg van het stagnerend water.⁵

² E. Goossens, *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart - Kaartblad 32 Leuven*, Quartairgeologische Kaart (Leuven: Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen, 2007).

³ E. Van Ranst en C. Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde - Universiteit Gent, 2000), 18.

⁴ Van Ranst en Sys, 318–19.

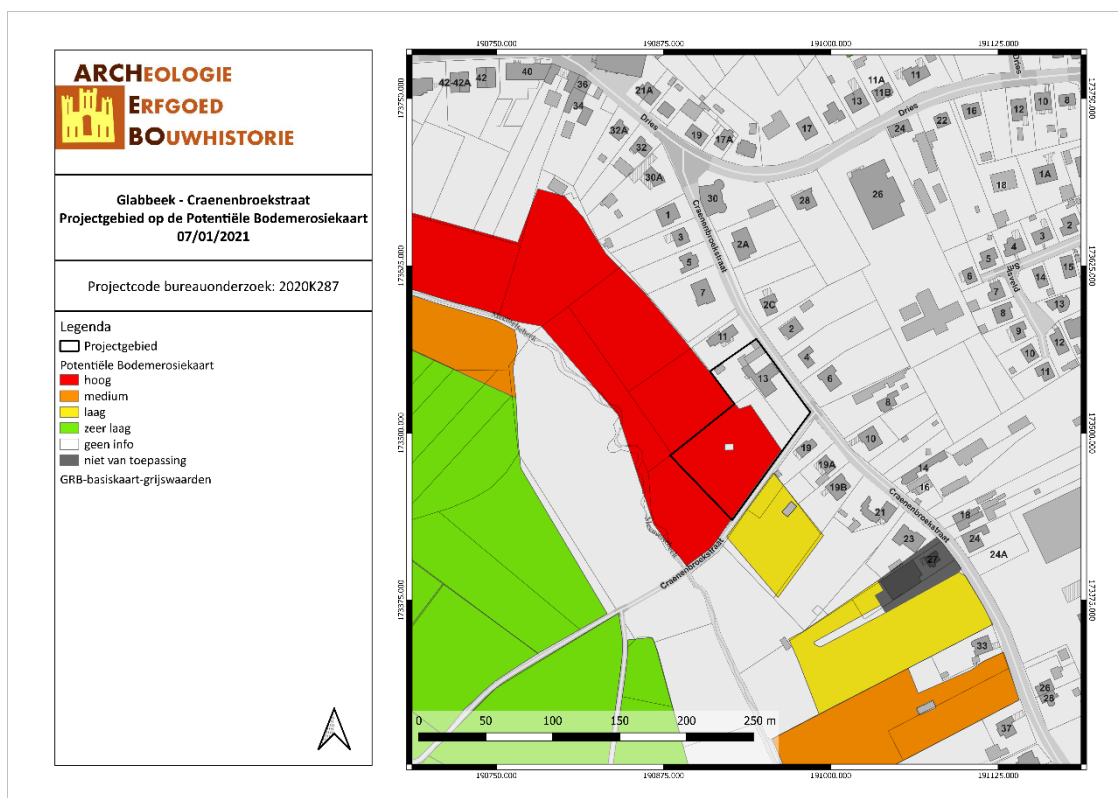
⁵ Van Ranst en Sys, 231, 270–71.

GLCR/21/01/07/12 - Digitale aanmaak

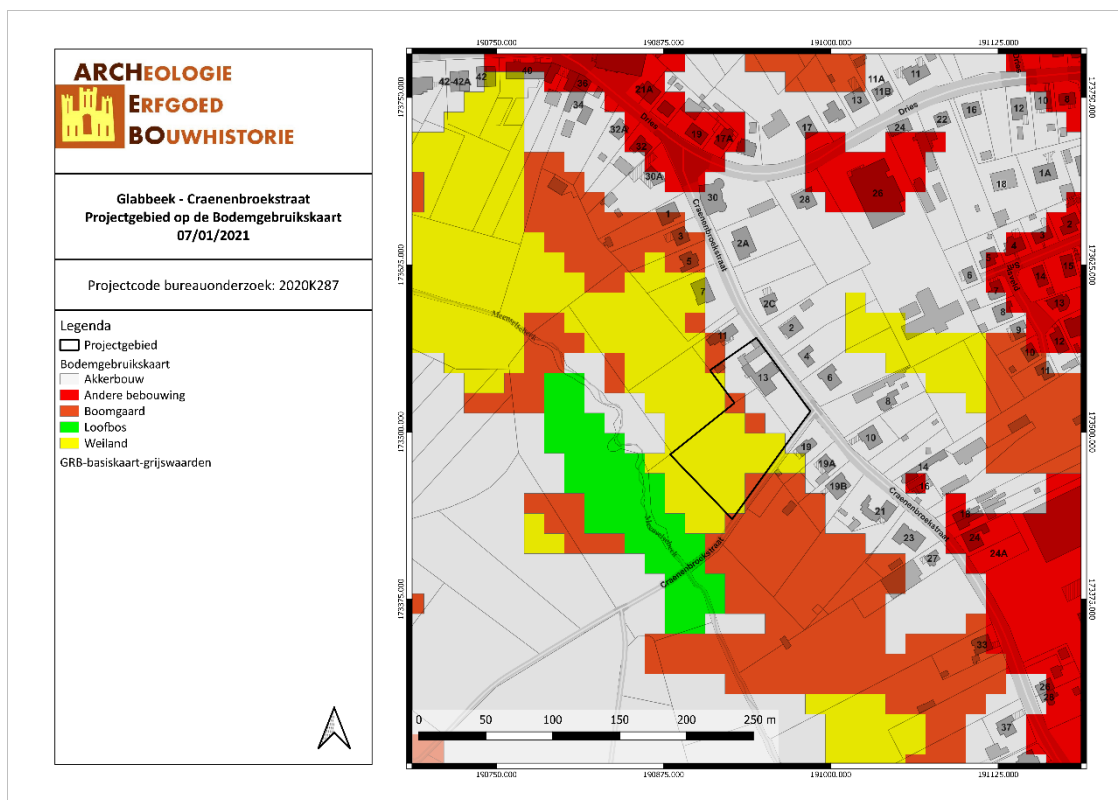
Figuur 21: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2021)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is de zuidwestelijke helft grotendeels gekarteerd als 'hoog'. Over de noordoostelijke helft is geen informatie beschikbaar o.v.v. de potentiële bodemerosie. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied binnen akkerbouw, weiland en boomgaard.

GLCR/21/01/07/13 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/14 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2021)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving. Ca. 400m ten noordwesten van het projectgebied stond in de Volle Middeleeuwen de Sint-Niklaaskerk (**CAI 752**). Ten zuiden van CAI 752 zijn tijdens een opgraving enkele paalsporen (oeverbeschoeiing) en scherven uit de Volle Middeleeuwen en sporen van een motte uit de Latte Middeleeuwen aangetroffen (**CAI 754**). **CAI 3083** is een hoeve uit de Late Middeleeuwen die mogelijk het neerhof was van de verdwenen motte van Glabbeek (zie CAI 754).

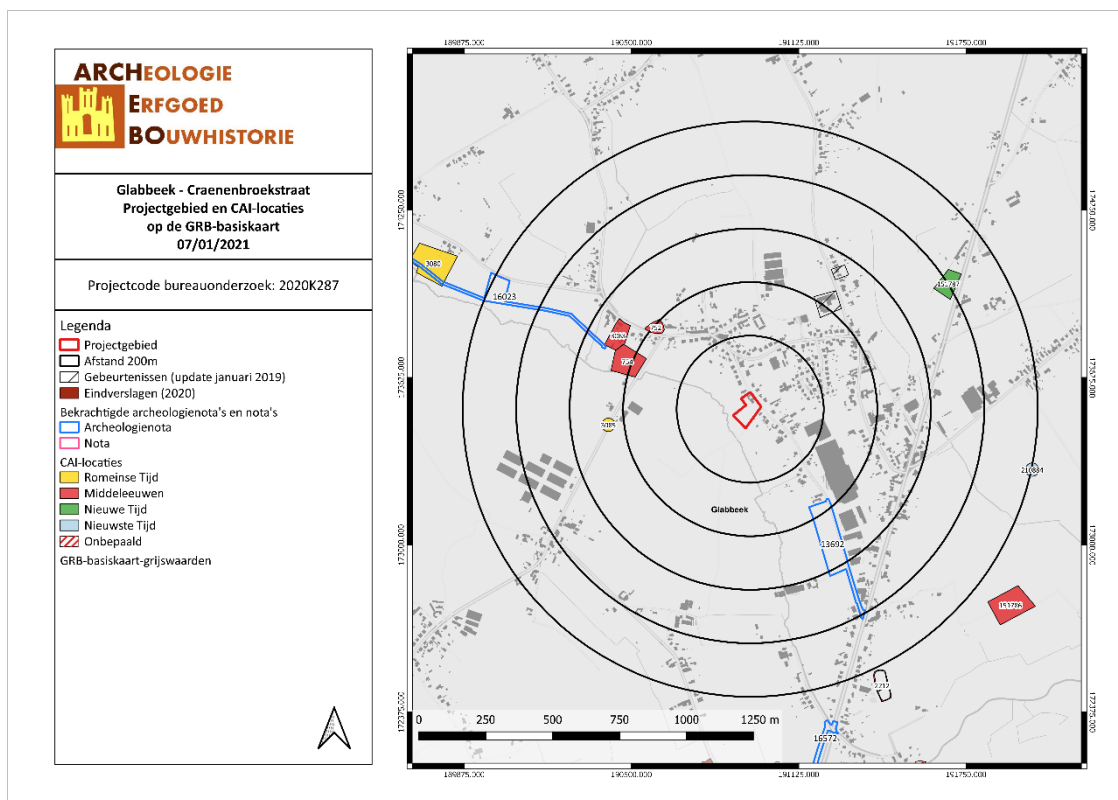
Zo'n 450m ten westen van het projectgebied zijn enkele toevalsvondsten geregistreerd. Het betreft tegulae-asresten, aardewerk, glas en een maalsteen uit de Midden-Romeinse Tijd (**CAI 3085**).

Ca. 800m ten noordoosten van het projectgebied heeft in de 17de eeuw een lazerij gestaan (**CAI 151787**).

CAI 210884, ca. 1000m ten oosten van het projectgebied, is de crashsite van een Engelse bommenwerper uit de Tweede Wereldoorlog. In de nacht van 5 op 6 augustus 1941 stortte de bommenwerper (Vickers Wellington R1471 (code KO-T) van het 115de RAF squadron) neer. De inzittende werden gevangen genomen door de Duitsers en naar Polen gebracht als krijgsgevangenen. De bommenwerper is door de Duitsers gedemonteerd en de onderdelen zijn meegenomen.

In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
752	Sint-Niklaaskerk	Middeleeuwen
754	Verdwenen motte van Glabbeek	Middeleeuwen
3083	Hof van den Grooten Heyligen Geest	Middeleeuwen
3085	Pamelen	Romeinse Tijd
151787	Lazerij	Nieuwe Tijd
210884	Crashsite Vickers Wellington	Nieuwste Tijd

GLCR/21/01/07/15 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2021)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

N.a.v. een verkaveling aan de Craenenbroekstraat in Glabbeek heeft ARCHEBO bvba in 2020 een archeologienota (ID 13692) opgesteld. De toekomstige werken omvatten ook de heraanleg van een weg. Aangezien de bodem ter hoogte van deze weg reeds verstoord is, is verder onderzoek binnen deze zone niet nodig. Gezien de gunstige ligging binnen een gradiëntzone, op een zuid-gerichte helling en in de nabijheid van natuurlijke waterlopen, is er een verwachting naar Steentijd. De aanwezigheid van sporensites kan niet uitgesloten worden. Daarom heeft ARCHEBO bvba een vervolgonderzoek geadviseerd. Dit onderzoek zal in de eerste plaats bestaan uit een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek kan het vervolgtraject mogelijk bestaan uit archeologische boringen, proefputten i.f.v. Steentijd artefactensites en/of proefsleuven.⁶

In juni 2019 heeft ABO een archeologienota (ID 11504) opgesteld voor een projectgebied aan de Doelaagstraat en de Torenstraat in Glabbeek. Ter hoogte van de wegen is de bodem reeds verstoord, waardoor het archeologisch potentieel voor deze zone laag is. Ter hoogte van de agrarische zone is wel archeologisch potentieel. Door de topografische ligging is er een potentieel voor Prehistorisch materiaal en volgens de resultaten van het bureauonderzoek ligt het tracé mogelijk ter hoogte van een Romeinse pottenbakkerij en in de nabijheid van een Romeinse villa. Verder onderzoek is bijgevolg nodig en zal beginnen met een landschappelijk bodemonderzoek.⁷ In maart 2020 werd het bodemonderzoek uitgevoerd door ABO (nota ID 16023). Er werden zowel boringen als profielputten geplaatst. In profielput 12 en 17 werden reeds verschillende sporen aangetroffen. In verschillende profielen werd een B horizont aangetroffen, maar door de hellingsgraad van het terrein en de bijhorende erosie en colluviale pakketten, boomvallen, de invloed van de waterwerking en het landgebruik, wordt verder onderzoek

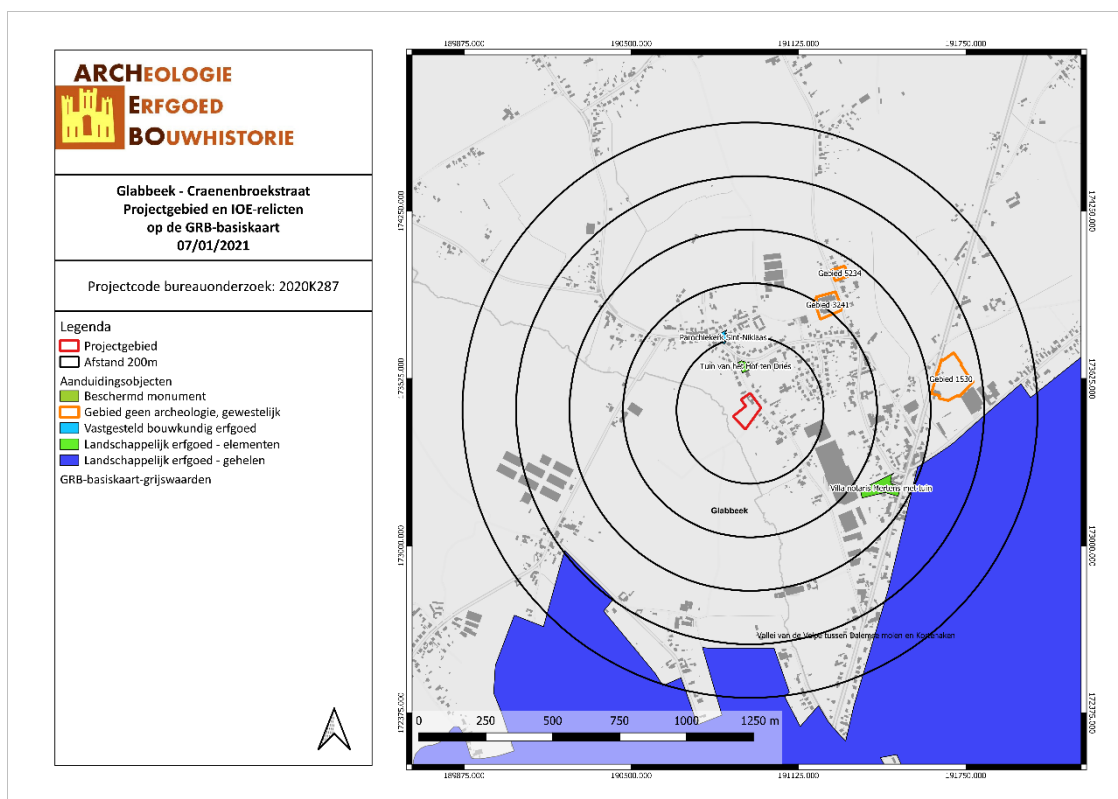
⁶ Jan Claesen e.a., 'Archeologienota Glabbeek - Craenenbroekstraat', Archeologienota (Kortenaken: ARCHEBO bvba, februari 2020).

⁷ Sander Pelsmaekers, 'Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Doelaagstraat en Torenstraat te Glabbeek (provincie Vlaams-Brabant)', Archeologienota (Aartselaar: ABO nv, juni 2019).

naar Steentijd artefactensites bemoeilijkt. Door de toestand van de bodem van het terrein kan de aanwezigheid en goede bewaring van een B horizon binnen het gehele terrein niet gegarandeerd worden. Er werd dan ook besloten geen onderzoek naar Steentijd te doen.⁸ Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd door Studiebureau Archeologie op 12, 13 en 14 augustus 2020. Tijdens het onderzoek werden een archeologische site uit de Romeinse tijd, twee mogelijke brandrestengraven en enkele lithische artefacten (losse vondsten) aangetroffen. Drie zones zullen worden opgegraven. Voor een kleinere zone wordt een werfbegeleiding geadviseerd (om veiligheidsredenen). De rest van het terrein moet niet onderzocht worden, omdat reeds aangetoond werd dat hier geen relevante archeologische waarden aanwezig zijn.⁹

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹⁰ Binnen het projectgebied bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedobjecten.

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Glabbeek betekent gladde (heldere of snel stromende) beek. De dorpen Glabbeek en Zuurbemde waren beide aanhorigheden van het schepenschap Kapellen (meierij Halen, onderdeel van meierij Tienen). Op de Ferrariskaart (ca. 1777) wordt het dorp Glabbeek weergegeven als Clabbeeck. Aan het einde van het Ancien Régime werd Glabbeek een onafhankelijke gemeente en in 1825 samengevoegd met de gemeente Zuurbemde. Bij de gemeentefusies van 1977 werden Attenrode, Bunsbeek en Kapellen bij Glabbeek-Zuurbemde gevoegd.¹¹

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart is de eerste topografische kaart van een groot deel van de Zuidelijke Nederlanden. Ze werd gemaakt tussen 1745 en 1748 in opdracht van Lodewijk XV van Frankrijk en werd genoemd naar een van de makers, Jean Villaret (1703-1784). De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.¹²

Op de Villaretkaart (ca. 1745-48) is het projectgebied onbebouwd en langs de noordoostelijke grens ligt een straat die grotendeels dezelfde ligging heeft als de huidige Craenenbroekstraat. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) is het projectgebied nog steeds onbebouwd. Het uiterste noorden bestaat uit een tuinzone van een gebouw ten noorden van het projectgebied. De noordoostelijke helft is gekarteerd als boomgaard en de zuidwestelijke helft als akkerland. Percelen worden van elkaar gescheiden door hagen.

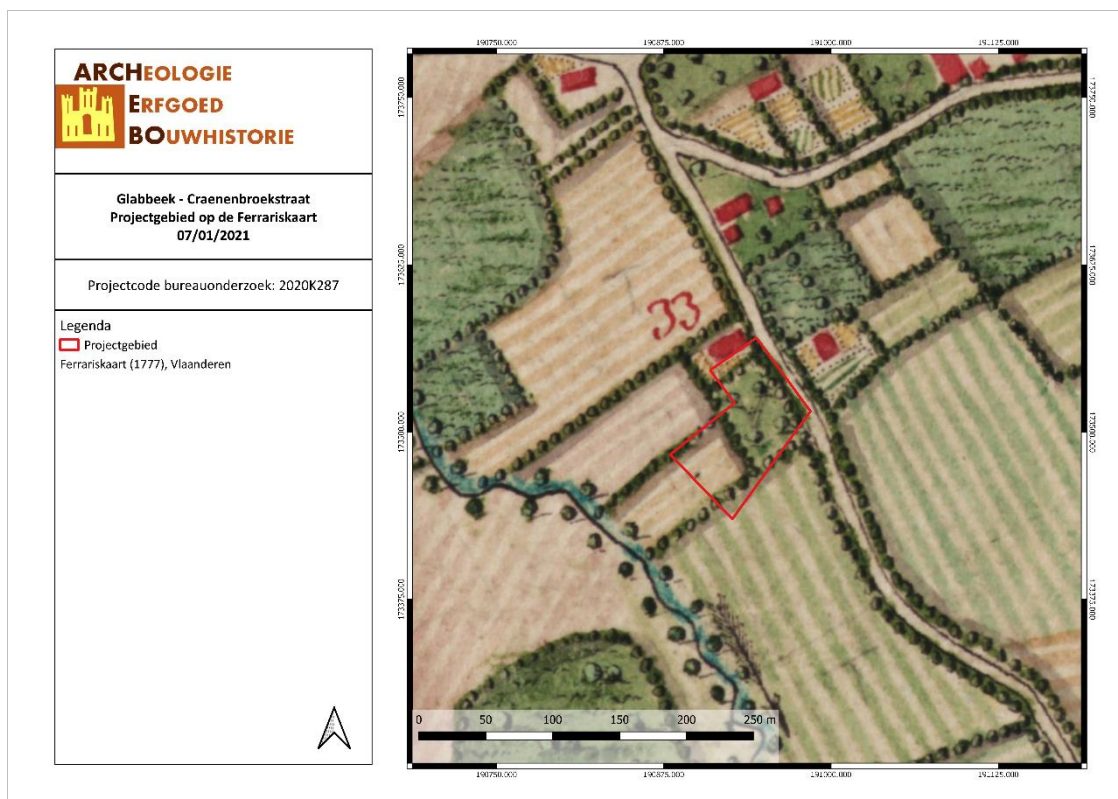
¹¹ 'Glabbeek (Vlaams-Brabant)', in *Wikipedia*, 28 juli 2020, [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Glabbeek_\(Vlaams-Brabant\)&oldid=56822688](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Glabbeek_(Vlaams-Brabant)&oldid=56822688).

¹² 'Villaretkaart', in *Wikipedia*, 6 februari 2020, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>; 'Ferrariskaarten', in *Wikipedia*, 26 december 2019, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.

GLCR/21/01/07/17 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

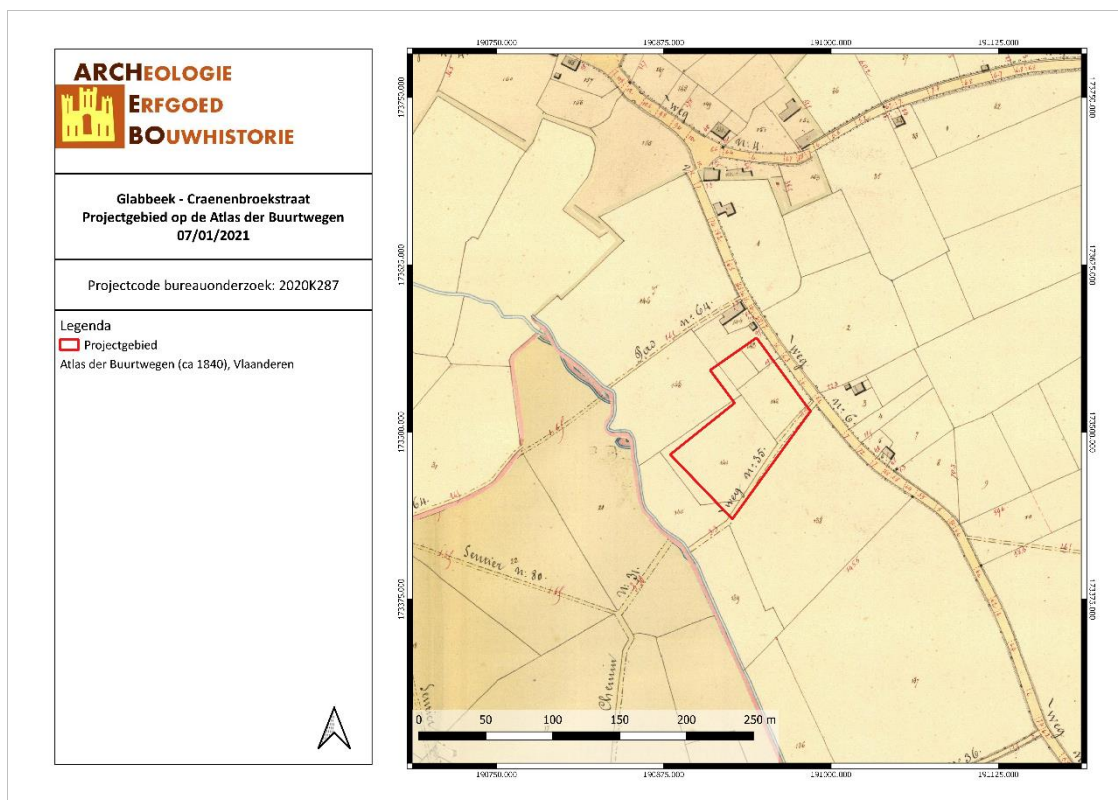
GLCR/21/01/07/18 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Detail uit de Ferriskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.¹³ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

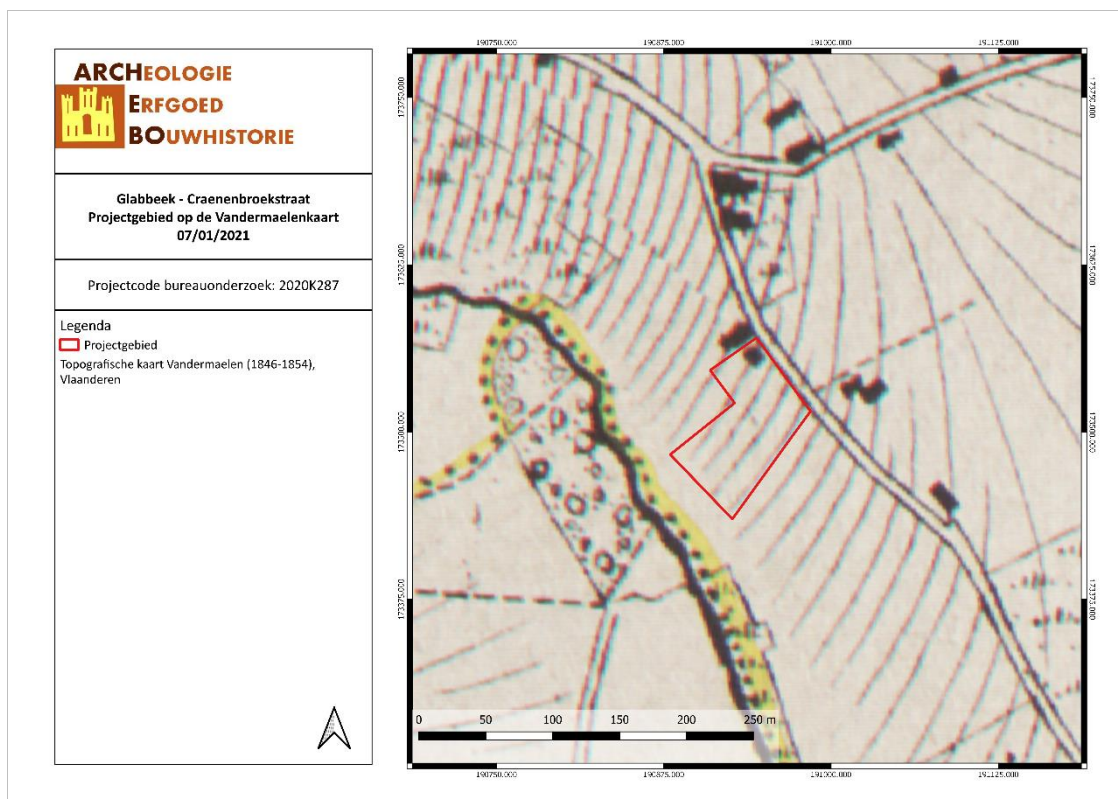
De Atlas der Buurtwegen toont dat het projectgebied kruist met verschillende percelen (138, 140, 141, 142, 143 en 145) en dat het zuidoosten wordt doorkruist door de weg n: 35. Op de Vandermaelenkaart verschijnt de eerste bebouwing binnen het projectgebied. Het gebouw staat in de noordelijke hoek van het terrein. De rest van het projectgebied is niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode. De lijnen die door het projectgebied lopen, tonen aan dat het terrein op een helling ligt. Het gebouw in het noorden van het terrein is ook zichtbaar op de Popp-kaart. Het projectgebied kruist met de percelen 240, 241, 242, 242², 243, 244 en 245. De percelen 240, 241 en 242 zijn in het bezit van Hhilippus (sic) Nys, een landbouwer uit Glabbeek, en worden omschreven als huis, boomgaard en hof, de percelen 242², 244 en 245 zijn in het bezit van Servatius Lebrasseur, een landbouwer uit Glabbeek, en worden beschreven als boomgaard, land en boomgaard en perceel 243 is land in het bezit van Carolus-Isidorius-Maria Loyaerts, de vrouw van een koopman uit Antwerpen. Op de topografische kaart van 1873 bestaat de noordoostelijke helft uit hof en boomgaard, de zuidwestelijke helft uit akkerland. Langs de zuidoostelijke grens loopt een weg. De bebouwing die op de Vandermaelenkaart en Popp-kaart in het noorden van het terrein staat, ligt op de topografische kaart van 1873 net ten noorden van het terrein. Dit is te verklaren door het georefereren van de topografische kaart.

¹³ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

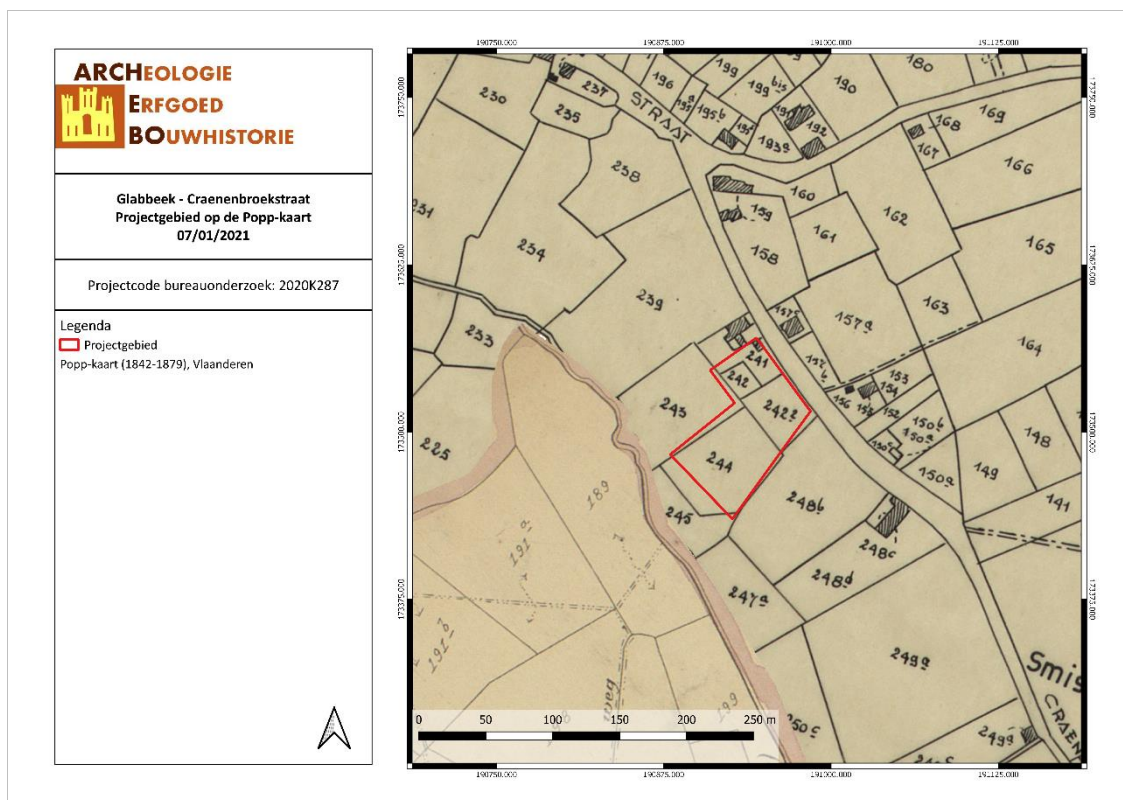
GLCR/21/01/07/19 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2021)

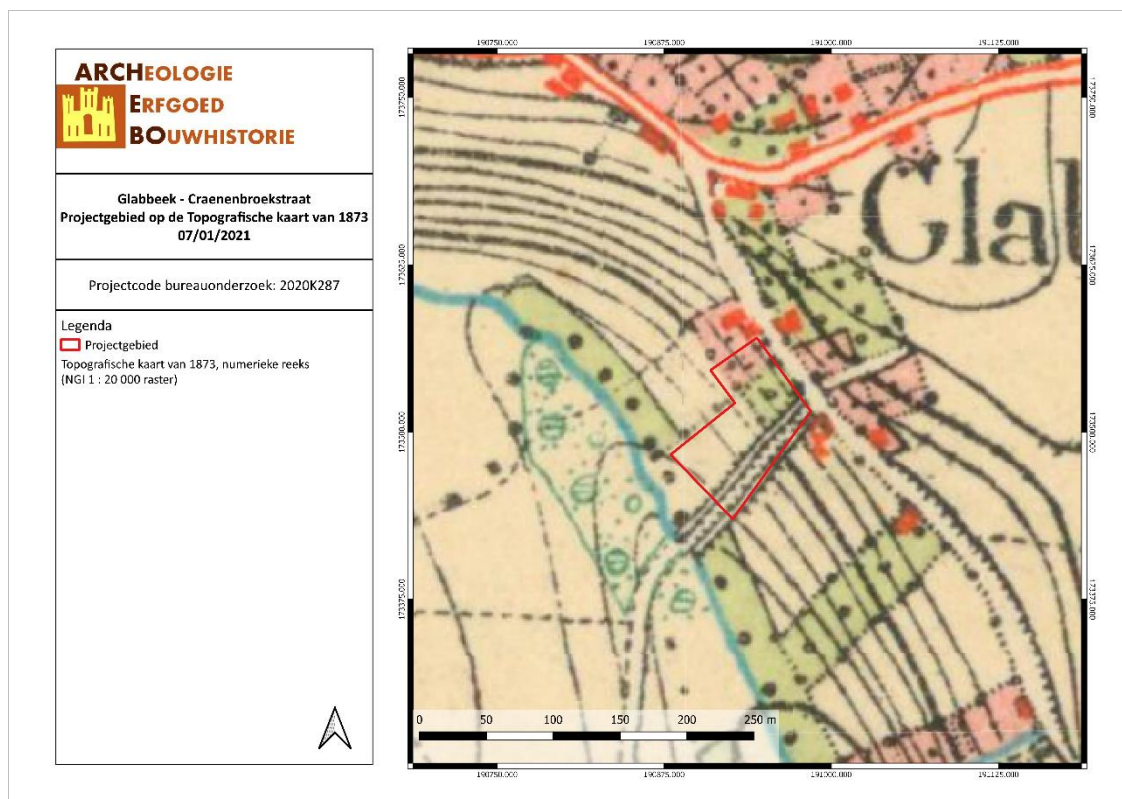

GLCR/21/01/07/20 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2021)

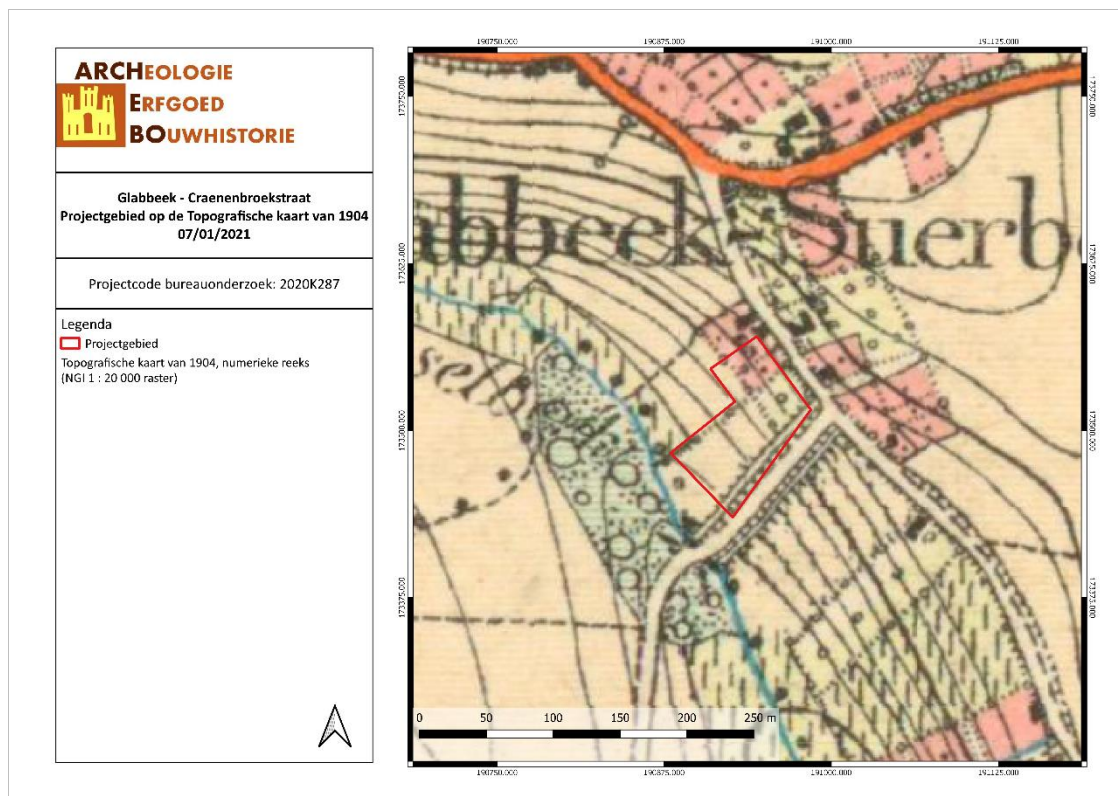
GLCR/21/01/07/21 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/22 - Digitale aanmaak

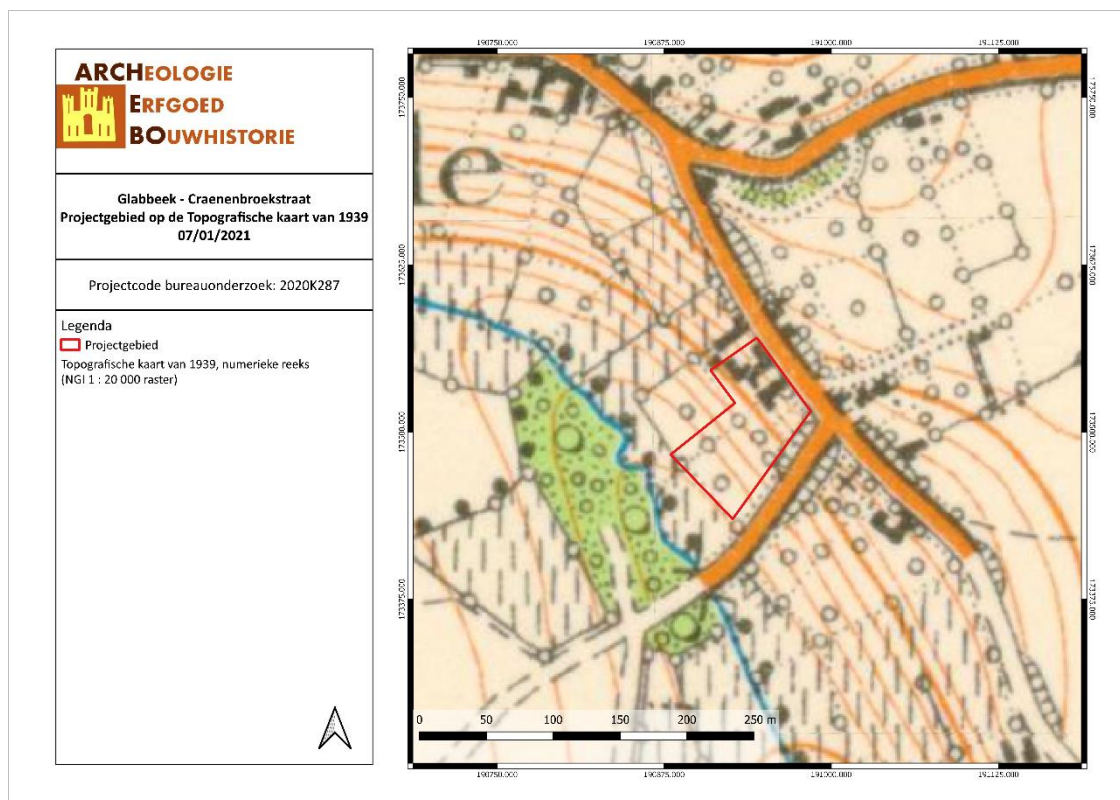
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2021)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. Tussen 1873 en 1904 breidt de bebouwing in het noorden verder uit. Het landgebruik blijft hetzelfde. Tussen 1904 en 1939 breidt de bebouwing nog verder uit en rond 1939 wordt het projectgebied benut als boomgaard. Tussen 1939 en 1969 wordt opnieuw bebouwing opgetrokken in het noorden van het terrein. Deze situatie blijft ongewijzigd tot 1981. Tussen 1981 en 1989 maakt de boomgaard plaats voor gras/weiland. Vanaf de topografische kaart van 1989 en de luchtfoto van 1979-1990 is de huidige situatie zichtbaar.

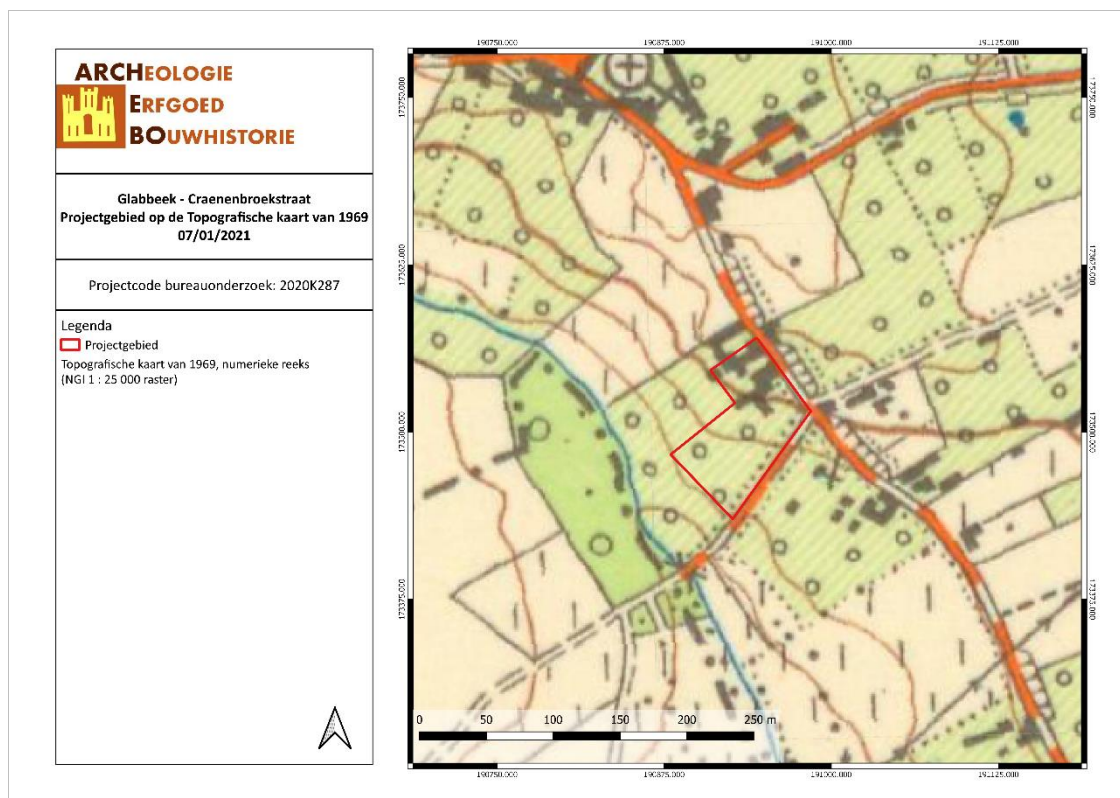

GLCR/21/01/07/23 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2021)

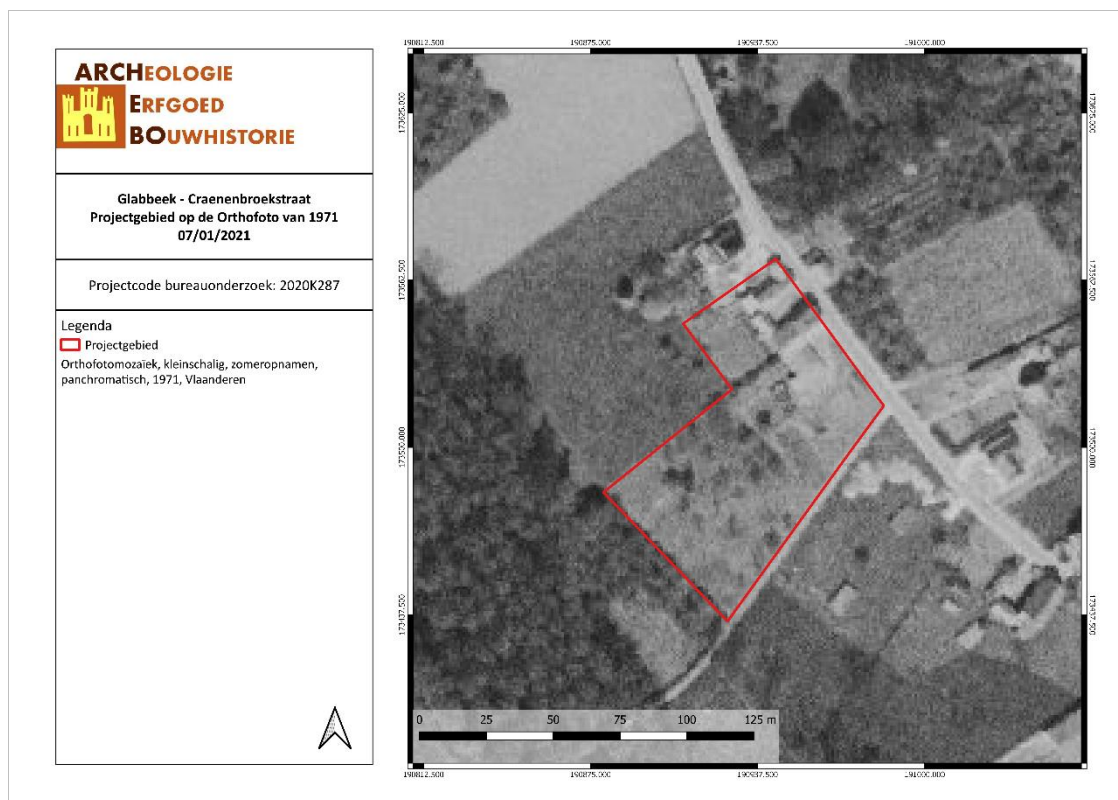

GLCR/21/01/07/24 - Digitale aanmaak

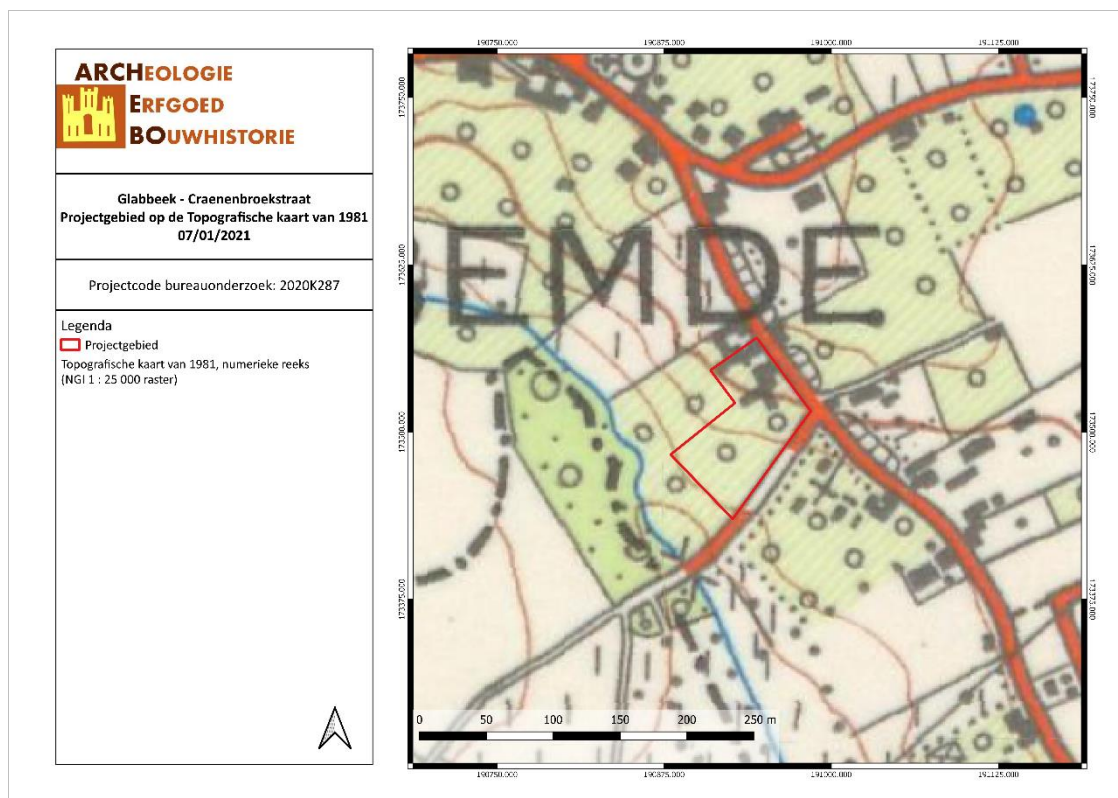
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2021)

GLCR/21/01/07/25 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2021)

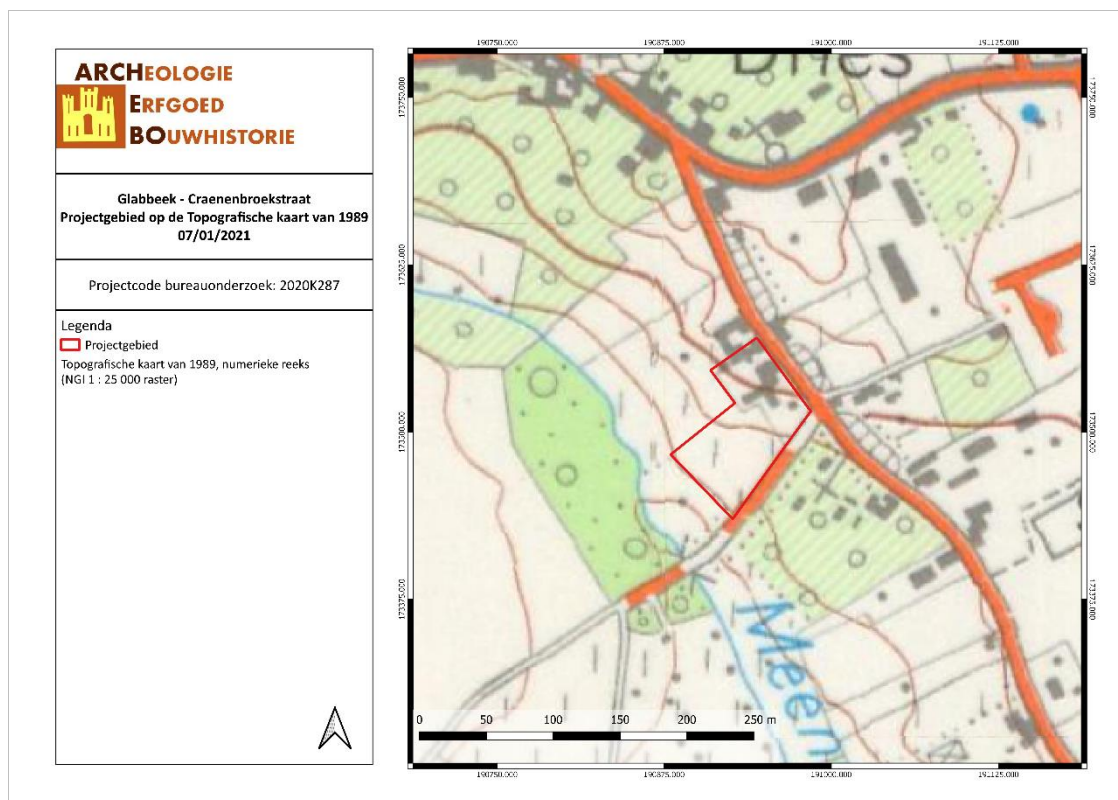

GLCR/21/01/07/26 - Digitale aanmaak

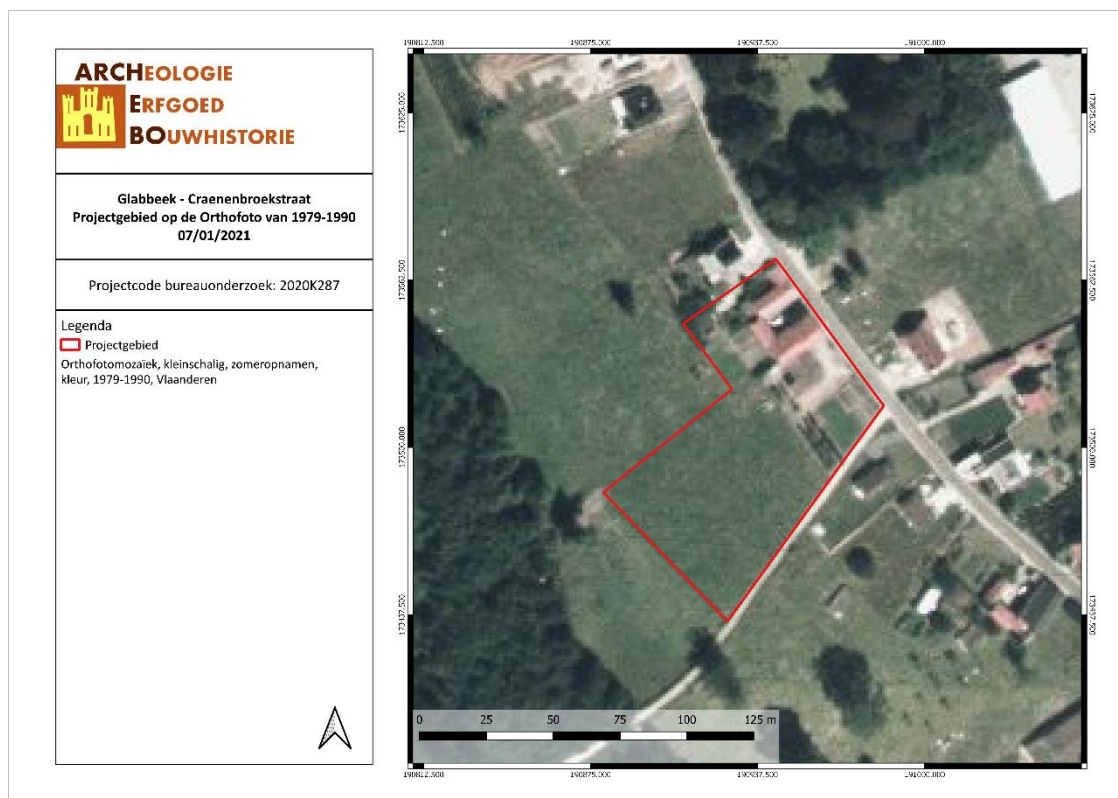
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/27 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2021)

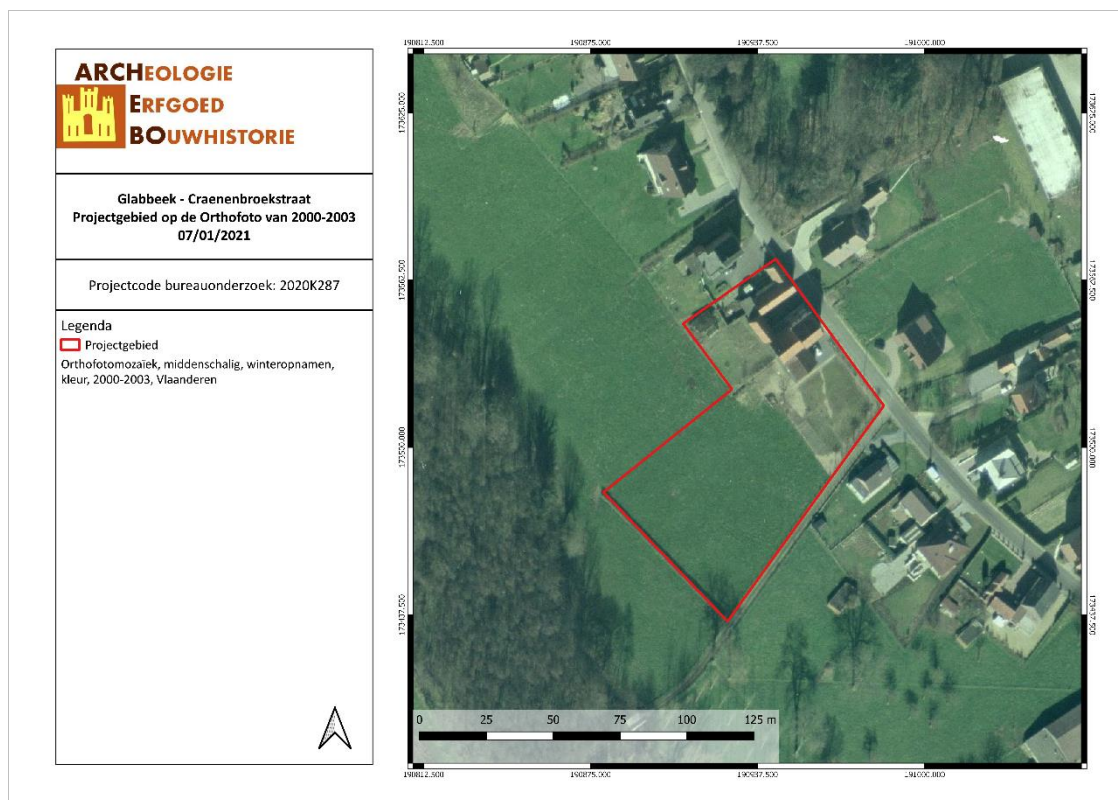

GLCR/21/01/07/28 - Digitale aanmaak

Figuur 37: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2021)

GLCR/21/01/07/29 - Digitale aanmaak

Figuur 38: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2021)

GLCR/21/01/07/30 - Digitale aanmaak

Figuur 39: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2021)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van bovenstaande gegevens kan er een verwachting opgesteld worden naar mogelijke archeologische waarden binnen het projectgebied.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone), UDx (zwak en matig gleyige zware kleigronden met niet bepaalde profielontwikkeling) en Lda0 (matig gleyige zandleemgronden met een textuur B horizont en een A horizont die dikker is dan 40cm).

Het projectgebied ligt op een zuidwest-gerichte helling aan de Meenselbeek-vallei. De Meenselbeek stroomt net ten westen-zuidwesten van het projectgebied, ca. 550m ten westen van het terrein stroomt de Winterbeek en vanaf ca. 550m ten oosten van het projectgebied stroomt de Fokkebeek. Volgens het Digitaal hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 44 en 51 meter boven de zeespiegel. Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1842 (Popp- en Vandermaelenkaart), die stelselmatig is uitgebreid tot de huidige situatie. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied echter spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft tegulae-asresten, aardewerk, glas en een maalsteen uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 3085), de Sint-Niklaaskerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 752), enkele paalsporen (oeverbeschoeiing) en scherven uit de Volle Middeleeuwen en sporen van een motte uit de Latte Middeleeuwen (CAI 754), een hoeve uit de Late Middeleeuwen (CAI 3083), een lazerij uit de 17de eeuw (CAI 151787) en de crashsite van een bommenwerper uit WO II (CAI 210884).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwste Tijd.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Craenenbroekstraat 13 in Glabbeek (Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen. Vervolgens zullen twee appartementsgebouwen opgetrokken worden. De kelder verdieping van beide panden is doorlopend en vormt dus één geheel. De appartementen op het gelijkvloers krijgen een terras en tuinzone. De tuinzones zijn ook toegankelijk via een tuinpad langs de achterzijde van de zones. In het zuidoosten van het projectgebied wordt de inrit en toegang naar de ondergrondse garage voorzien. In het verlengde van deze inrit worden parkeerplaatsen voor wagens, fietsen en moto's voorzien. Binnen de zuidwestelijke helft van het projectgebied worden geen werken uitgevoerd (agrarisch gebied). Het projectgebied is ca. 6 589,952 m² groot.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft tegulae-asresten, aardewerk, glas en een maalsteen uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 3085), de Sint-Niklaaskerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 752), enkele paalsporen (oeverbeschoeiing) en scherven uit de Volle Middeleeuwen en sporen van een motte uit de Latte Middeleeuwen (CAI 754), een hoeve uit de Late Middeleeuwen (CAI 3083), een lazerij uit de 17de eeuw (CAI 151787) en de crashsite van een bommenwerper uit WO II (CAI 210884).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1842 (Popp- en Vandermaelenkaart), die stelselmatig is uitgebreid tot de huidige situatie. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied echter spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Ter hoogte van de bestaande bebouwing en verharding is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. Toekomstige verstoringen zijn te verwachten bij de sloop van de huidige bebouwing, bij het opbreken van de verharding en bij het uitvoeren van het toekomstplan (twee

appartementengebouwen met kelderverdieping optrekken). De toekomstige kelderverdieping zal de bodem verstoren, ter hoogte van pand nr. 13 tot ca. 1,75m diepte en ter hoogte van pand 15 tot ca. 3,15m diepte.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen. Vervolgens zullen twee appartementengebouwen opgetrokken worden. Op huisnummer 13 komen 8 appartementen binnen de nieuwbouw, op huisnummer 15 worden 6 appartementen voorzien. De kelderverdieping van beide panden is doorlopend en vormt dus één geheel. De nulpas bevindt zich op +49.70 TAW. Ter hoogte van appartement nr. 13 zal de bodem eerst opgehoogd worden, waardoor het inplantingsniveau van het gelijkvloers op +51.10 TAW zal liggen. Het inplantingsniveau van het gelijkvloers van pand nr.15 blijft op +49.70 TAW. De kelderverdieping zal steeds 3,15m diep (incl. fundering) zijn. Door de ophoging ter hoogte van pand nr. 13 zal de uiteindelijke verstoring hier minder diep zijn, namelijk 1,75m (inclusief fundering). De fundering bestaat uit een betonplaat van 30cm dik. 12 van de 14 appartementen kunnen gebruik maken van een lift. De appartementen op het gelijkvloers krijgen een terras en tuinzone (volgens natuurlijk terrein). De tuinzones zijn ook toegankelijk via een tuinpad (1,6m breed) langs de achterzijde van de zones. In het zuidoosten van het projectgebied wordt de inrit en toegang naar de ondergrondse garage voorzien. In het verlengde van deze inrit worden parkeerplaatsen voor wagens, fietsen en moto's voorzien. Beide blokken worden elk voorzien van een hemelwaterput van 10000 liter en er worden twee infiltratiezones van elk 24m² voorzien. Binnen de zuidwestelijke helft van het projectgebied worden geen werken uitgevoerd (agrarisch gebied). Het projectgebied is ca. 6 589,952 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone), UDx (zwak en matig gleyige zware kleigronden met niet bepaalde profielontwikkeling) en Lda0 (matig gleyige zandleemgronden met een textuur B horizont en een A horizont die dikker is dan 40cm).

Het projectgebied ligt op een zuidwest-gerichte helling aan de Meenselbeek-vallei. De Meenselbeek stroomt net ten westen-zuidwesten van het projectgebied, ca. 550m ten westen van het terrein stroomt de Winterbeek en vanaf ca. 550m ten oosten van het projectgebied stroomt de Fokkebeek. Volgens het Digitaal hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 44 en 51 meter boven de zeespiegel. Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1842 (Popp- en Vandermaelenkaart), die stelselmatig is uitgebreid tot de huidige situatie. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied echter spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft tegulae-asresten, aardewerk, glas en een maalsteen uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 3085), de Sint-Niklaaskerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI 752), enkele paalsporen (oeverbeschoeiing) en scherven uit

de Volle Middeleeuwen en sporen van een motte uit de Latte Middeleeuwen (CAI 754), een hoeve uit de Late Middeleeuwen (CAI 3083), een lazerij uit de 17de eeuw (CAI 151787) en de crashsite van een bommenwerper uit WO II (CAI 210884).

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwste Tijd.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen. Vervolgens zullen twee appartementsgebouwen opgetrokken worden. De kelderverdieping van beide panden is doorlopend en vormt dus één geheel. De appartementen op het gelijkvloers krijgen een terras en tuinzone. De tuinzones zijn ook toegankelijk via een tuinpad langs de achterzijde van de zones. In het zuidoosten van het projectgebied wordt de inrit en toegang naar de ondergrondse garage voorzien. In het verlengde van deze inrit worden parkeerplaatsen voor wagens, fietsen en moto's voorzien. Binnen de zuidwestelijke helft van het projectgebied worden geen werken uitgevoerd (agrarisch gebied). Het projectgebied is ca. 6 589,952 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone), UDx (zwak en matig gleyige zware kleigronden met niet bepaalde profielontwikkeling) en Lda0 (matig gleyige zandleemgronden met een textuur B horizont en een A horizont die dikker is dan 40cm).

Het projectgebied ligt op een zuidwest-gerichte helling aan de Meenselbeek-vallei. De Meenselbeek stroomt net ten westen-zuidwesten van het projectgebied, ca. 550m ten westen van het terrein stroomt de Winterbeek en vanaf ca. 550m ten oosten van het projectgebied stroomt de Fokkebeek. Volgens het Digitaal hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 44 en 51 meter boven de zeespiegel. Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1842, die stelselmatig is uitgebreid tot de huidige situatie. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied echter spreken van een lage densiteit aan bebouwing. Deze bebouwing kan de bodem en de ondergrond wel (plaatselijk) verstoord hebben.

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten/locaties in de directe en ruime omgeving. Het betreft tegulae-asresten, aardewerk, glas en een maalsteen uit de Midden-Romeinse Tijd, de Sint-Niklaaskerk, enkele paalsporen (oeverbeschoeiing) en scherven uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een motte en een hoeve uit de Late Middeleeuwen, een lazerij uit de 17de eeuw en de crashsite van een bommenwerper uit WO II.

Het projectgebied bevindt zich dus in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Metaaltijden tot en met de Nieuwste Tijd.

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren en er bijkomende maatregelen nodig zijn. Dit wordt verder besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert, en Alexander Doucet. 'Archeologienota Glabbeek - Craenenbroekstraat'. Archeologienota. Kortenaken: ARCHEBO bvba, februari 2020.

De Boeck, Shanah. 'Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Torenstraat en Attenrodestraat te Glabbeek (provincie Vlaams-Brabant) - Rapportage landschappelijk bodemonderzoek'. Nota. Aartselaar: ABO nv, maart 2020.

De Raymaeker, Annelies, en Laurane Dupont. 'Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Aquafin tracé ter hoogte van de Torenstraat te Glabbeek'. Nota. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2020.

Goossens, E. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart - Kaartblad 32 Leuven*. Quartairgeologische Kaart. Leuven: Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen, 2007.

Laga, Pieter, Stephen Louwye, en Stéphane Geets. 'Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)', *Geologica Belgica*, 4/1-2 (2001): 135-52.

Pelsmaekers, Sander. 'Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Doelaagstraat en Torenstraat te Glabbeek (provincie Vlaams-Brabant)'. Archeologienota. Aartselaar: ABO nv, juni 2019.

Van Ranst, E., en C. Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde - Universiteit Gent, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. 'Inventaris Onroerend Erfgoed'. Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

'Ferrariskaarten'. In *Wikipedia*, 26 december 2019. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.

'Geopunt', z.d. <https://www.geopunt.be/>.

Geopunt Vlaanderen. 'Atlas der Buurtwegen'. Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

'Glabbeek (Vlaams-Brabant)'. In *Wikipedia*, 28 juli 2020. [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Glabbeek_\(Vlaams-Brabant\)&oldid=56822688](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Glabbeek_(Vlaams-Brabant)&oldid=56822688).

'Villaretkaart'. In *Wikipedia*, 6 februari 2020. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2021) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021).....	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2021).....	8
Figuur 5: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2021).....	9
Figuur 6: Inplanting (Herman De Becker, 2021)	10
Figuur 7: Kelder-fundering-riolering (Herman De Becker, 2021)	10
Figuur 8: Snede Y1-Y1 (Herman De Becker, 2021)	11
Figuur 9: Snede X1-X1 (Herman De Becker, 2021)	11
Figuur 10: Terreinsnede X-X (Herman De Becker, 2021).....	11
Figuur 11: Terreinsnede Y1 (Herman De Becker, 2021)	12
Figuur 12: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2021)	12
Figuur 13: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	14
Figuur 14: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2021)	14
Figuur 15: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in Z-N richting (Geopunt, 2021).....	15
Figuur 16: Glabbeek aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2021)	15
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2021).....	16
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2021)	17
Figuur 19: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2021)	17
Figuur 20: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2021)	18
Figuur 21: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2021)	19
Figuur 22: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2021).....	19
Figuur 23: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2021).....	20
Figuur 24: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2021)	22
Figuur 25: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2021)	23
Figuur 26: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	25
Figuur 27: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	25
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2021)	27
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2021)	27
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2021)	28
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2021).....	28
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2021).....	29
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2021).....	30
Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2021).....	30
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2021)	31
Figuur 36: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2021).....	31
Figuur 37: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2021).....	32
Figuur 38: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2021).....	32
Figuur 39: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2021).....	33

7 PLANNENLIJST

GLCR/21/01/07/1 - Digitale aanmaak	6
GLCR/21/01/07/2 - Digitale aanmaak	6
GLCR/21/01/07/3 - Digitale aanmaak	8
GLCR/21/01/07/4 - Digitale aanmaak	9
GLCR/21/01/07/5 - Digitale aanmaak	12
GLCR/21/01/07/6 - Digitale aanmaak	14
GLCR/21/01/07/7 - Digitale aanmaak	14
GLCR/21/01/07/8 - Digitale aanmaak	15
GLCR/21/01/07/9 - Digitale aanmaak	16
GLCR/21/01/07/10 - Digitale aanmaak	17
GLCR/21/01/07/11 - Digitale aanmaak	18
GLCR/21/01/07/12 - Digitale aanmaak	19
GLCR/21/01/07/13 - Digitale aanmaak	19
GLCR/21/01/07/14 - Digitale aanmaak	20
GLCR/21/01/07/15 - Digitale aanmaak	22
GLCR/21/01/07/16 - Digitale aanmaak	23
GLCR/21/01/07/17 - Digitale aanmaak	25
GLCR/21/01/07/18 - Digitale aanmaak	25
GLCR/21/01/07/19 - Digitale aanmaak	27
GLCR/21/01/07/20 - Digitale aanmaak	27
GLCR/21/01/07/21 - Digitale aanmaak	28
GLCR/21/01/07/22 - Digitale aanmaak	28
GLCR/21/01/07/23 - Digitale aanmaak	29
GLCR/21/01/07/24 - Digitale aanmaak	30
GLCR/21/01/07/25 - Digitale aanmaak	30
GLCR/21/01/07/26 - Digitale aanmaak	31
GLCR/21/01/07/27 - Digitale aanmaak	31
GLCR/21/01/07/28 - Digitale aanmaak	32
GLCR/21/01/07/29 - Digitale aanmaak	32
GLCR/21/01/07/30 - Digitale aanmaak	33